

LUNDS UNIVERSITET

Trots alla lagar och alla hot, så kan de aldrig släcka vår passion!

En kvalitativ fallstudie av svenska fotbollssupportrars retorik på sociala medier

Institutionen för kommunikation och medier,
Lunds universitet Kandidatuppsats MKVK04, HT23

Författad av Johan Martelius
Handledd av Emil Stjernholm

Abstract

Denna uppsats är en kvalitativ fallstudie som undersöker svenska fotbollssupportrars kommunikation på Instagram. Problemformuleringen grundar sig i den motsättning som uppkommit mellan supportrar och polismyndigheten. Denna motsättning handlar bland annat om den uppmärksammade *Villkorstrappan*, användningen av illegal pyroteknik men även om påstådda fall av övervåld mot supportrar. Organiserade supportergrupperingar har fört denna debatt bland annat via sociala medier där långa texter, som beskrivs som officiella kommunikéer, publiceras. Uppsatsen genomför en retorisk analys av dessa kommunikéer för att förstå supportrarnas positionering mot polismyndigheten. Dessutom kopplas detta samman med teori om: sousveillance, moralpanik, subkultur och identitetsskapande för att förstå supportrarnas uttryck djupgående.

Resultatet finner att organiserade supportergrupper, ofta samlade under ett gemensamt konto, publicerar filmer från mobiltelefoner och dylik inspelningsteknik för att dokumentera våld från polisen. Dessa sprids sedan på sociala medier och skapar ett narrativ om polisens kalkylerade övervåld mot oskyldiga supportrar. Med detta budskap vill supportergrupperna inte bara nå ut till andra fotbollsintresserade i syfte att mobilisera motstånd och samhörighet, utan även aktörer utanför fotbollen såsom politiker. Kommunikéerna är både långa och välskrivna och kan anses stå i kontrast mot den explicita retorik som kan råda inne på fotbollsarenor generellt. Detta kan förklaras med att supportrarna mottagaranpassade deras retorik för att nå ut till en bredare publik. Det tycks inte finnas en så stor diskrepans mellan hur traditionella medier och supportrar sköter nyhetsrapporteringen och skapar narrativ. Stora medier anklagas för att måla en dystopisk och ensidig bild av den "hemska huliganen". Vad som är slående är att supportrarnas egna kanaler målar upp samma bild, fast med polisen som den hemska huliganen.

Nyckelord: supporterkultur, subkultur, moralpanik, identitetsskapande

Innehållsförteckning

1. Sparka slå, AIK!.....	3
2. Tidigare forskning om supporterkultur och huliganism.....	4
3. Teoretiska verktyg.....	7
3.1 Sousveillance och prosumenter.....	7
3.2 Moralpanik och mediebevakning.....	9
3.3 Subkulturer.....	11
4. Analytiska verktyg.....	12
4.1 Retorisk analys.....	12
4.2 Fallstudien.....	14
5. Urval.....	15
6. Etik i uppsatsskrivande.....	15
7. Analys.....	16
7.1 Batonger, blod och okända gärningsmän.....	17
7.2 Slut leden: Avståndstagande och identitetsskapande.....	20
7.3 Rädsla era liv: Undvik polisen!.....	26
7.4 Folkdjävlar.....	31
7.5 Comunicado oficial. Från subversiv graffiti till kommunikéer.....	34
8. Diskussion och slutsatser om svenska fotbollssupportrars retorik online.....	36
9. Referenslista.....	39

1. Sparka slå, AIK!

Rulltrappan ned till Odenplans tunnelbaneperrongen är avspärrad. Framför den står en rad av ordningsvakter uppställda. Utrymmet framför ordningsvakterna har snabbt fyllts på med supportrar vars mål är att ta sig ned till perrongen och det av SL chartrade supportertåget mot Tele2 arena. Då folkmassan snabbt växer, och trycket bakifrån ökar på grund av folkströmmningen stiger snabbt frustrationen bland supportrarna. Några människor puttas oavsiktligen fram av folkmassans kraft, mot de lika adrenalininstinna ordningsvakterna utrustade med batonger. En ordningsvakt för ett utfall och svingar batongen rakt mot en framputtad supporter. Det hörs en smäll och sekunden senare hörs upprörda rop från massan. Kaoset bryter ut, människor puttas, skriker och ramlar på varandra i en hög. Samtidigt går ordningsvakterna på offensiven och tycks övergå till taktiken att slå mot allt som rör sig. Filmen tar därefter slut. En film från samma sekvens visar stora fläckar med blod bre ut sig på Odenplans hårda stengolv, samtidigt som folkmassan ropar "Sparka slå, AIK!". Denna händelse utspelade sig 3/9-2023 inför ett Stockholmsderby mellan Hammarby och AIK. Detta är en skildring av en händelse där jag personligen inte var på plats. Ändå har jag, liksom tusentals andra människor, tagit del av den via sociala medier.

Händelser likt denna har gett upphov till en större samhällsdebatt där röster i större utsträckning ifrågasätter poliser och ordningsvakters agerande i samband med våldsamma konfrontationer. Samtidigt belyser detta något större än polisens övervåld mot fotbollssupportrar. Nämligen att privatpersoner med hjälp av mobiltelefoner och sociala medier ges en ny möjlighet att dokumentera och sprida sina berättelser till omvärlden. På så sätt kan de skydda sig själva men även erbjuda en ny röst i debatten, och narrativet om konfrontationer likt den ovan nämnda skildras ur nya perspektiv. Debatten som just nu förs på både sociala och traditionella medier väcker mycket starka känslor från båda sidor. Efter stökiga scener i ett Stockholmsderby kallade regeringen till möte med representanter från fotbollssverige, därefter hölls en presskonferens (SVT 2023). Röster höjs från ena sidan om ökade besöksförbud, fängelsestraff, 18-årsgräns för att besöka fotboll, dryga böter och spel utan publik (Sydsvenskan 2023). Denna kritik bemöts från andra sidan som menar att reaktionerna är överdrivna och att de själva faller offer för polismyndighetens aggressiva hantering av supportrarna. Vissa menar att det första dödsfallet som en konsekvens av polisens övervåld mot supportrar är nära förestående. Relationen mellan fotbollssupportrar

och polismyndigheten är sämre än på många år och debatten tycks polariserad och låst. Av den anledningen är detta arbete angeläget.

Det har bedrivits mycket forskning om huliganism genom åren där identitetsskapande, maskulinitet och gemenskap varit frekvent använda begrepp. Även mediers representation av supportrar är ett efterforskat ämne. Sociala medier har inneburit en förändring i medielandskapet. Numera är användare både konsumenter och producenter på samma gång. Genom att sprida medietexter på sociala medier går det mycket snabbt att forma ett särskilt narrativ. Denna uppsats syftar till att analysera hur subkulturer, som anser sig förfördelade av samhället, kan använda sociala medier för att positionera sig mot representanter för det, däribland polisen. Med detta sagt landar detta i den huvudsakliga forskningsfrågan som ska undersökas:

Hur kan vi förstå svenska fotbollssupportrars positionering mot polisen utifrån deras kommunikation och retorik på sociala medier?

2. Tidigare forskning om supporterkultur och huliganism

Den forskning som presenteras kring supporterskap tenderar bland annat att undersöka huliganism som subkultur med fokus på gemenskap och maskulinitet. Ett exempel är *"It's About Belonging": Masculinity, Collectivity, and Community in British Hooligan Films* av Nicola Rehling (2011). En central idé är det "överväldigande behovet av tillhörighet". Alltså hur huliganism, som ses som en stamliknande aktivitet, ger människor möjlighet att "tillhöra" en större grupp. Vidare diskuteras hur huliganism i dessa filmer framställs som en möjlighet för män att bekräfta sin manlighet genom fysisk styrka, handlingskraft och aggressivitet. Detta knyter an till den forskning som undersökt hur mediebilderna av supportrar ser ut samt de skillnader som finns i traditionell och alternativ sådan. Medierna agerar inte bara som informationsförmedlare utan är aktivt involverade i att gestalta och påverka den offentliga debatten om sociala frågor. *Constructing the threat in a sports context* av Anastassia Tsoukala (2006) lyfter att media spelar en nyckelroll i processen genom vilket samhällsproblem konstrueras socialt. Därför kan mediernas rapportering om kontroversiella samhällsfrågor ses som en form av socialt konstruerad representation av verkligheten och som en arena, där striden om att identifiera och definiera dessa problem äger rum. I samband med bevakningen av våld kring idrottsevenemang har forskare framhävt hur en process av ökad

avvikelseförstärkning har spelat en central roll i att konstruera bilden av den hotfulla fotbollshuliganen. Denna bild har i sin tur rättfärdigat en allt mer omfattande polisnärvaro vid fotbollsmatcher.

Media rapporterar gärna om händelser där huliganer deltagit, ibland tenderar denna rapportering dessutom att vara överdriven. Om en nyhetshändelse kan placeras in i ett dramaturgiskt narrativ blir den ofta mer intresseväckande och kommer således ofta att föredras. I *New Fans, New Flag, New England?* av Emma Poulton (2003) beskrivs detta med citatet: “It makes for much better copy to concentrate on a drunken exchange between rival fans, than a group of sightseers taking in the local scenery and cuisine.” Denna typ av medierapportering kan vara missvisande och inte spegla hur majoriteten beter sig.

Forskning visar att våld i samband med fotboll har tre tydliga tendenser (Spaaij 2011). För det första används ofta överdrivna ord i media, där våldsamma fotbollssupportrar beskrivs som en pöbel och med ett tanklöst beteende. Detta ökar motsättningen mellan fotbollssupportrar och människor utanför fotbollen. För det andra fokuserar media på lag och ordning och betonar att våldsamma fotbollssupportrar utgör ett allvarligt hot mot samhällets sociala och moraliska ordning. De föreslår ofta åtgärder som att ge polis ytterligare befogenheter och att införa strängare lagar och straff för att bekämpa huliganbeteendet. För det tredje ägnar sig media åt förutsägande rapportering om potentiellt våld, vilket kan öka bevakningen och oron. Forskningen visar att alternativ och ny online media tenderar att visa en annan bild än den som traditionell sådan gör. Där istället supporter-kulturen och i vissa delar huliganismen hyllas (Ibid; 135).

Swedish supporter culture - restrictions, conflicts, resistance, av Sara Karlen och Aage Radmann (2023) som ingår i *Soccer & Society* fokuserar på den konflikt som uppstod mellan polisen och svenska fotbollssupportrar under 2019. I ett försök att komma till bukt med illegal pyroteknik och stökigheter vid landets ståplatsläktare introducerade polisen *Villkorstrappan*. Vid förekomst av illegal pyroteknik skulle en “trappa” med åtgärder från polisen appliceras. Publikreducering, omfattande visitationer och ökad polis-närvaro var några av åtgärderna. Ett av de sista stegen var spel utan publik. (Ibid; 354). Forskningen finner att den tidigare negativa medie-bilden som supporter-kulturen haft har förändrats och att det numera finns ett större medialt stöd för rörelsen. Dessutom stärker studien tesen om medias möjlighet att forma diskurser samt dess viktiga roll i samhällsdebatter. Utöver det belyser

forskningen hur restriktioner och repressalier tenderar att alienera en grupp och öka dess motstånd ytterligare (Ibid; 350). Radmann har även skrivit *Hit and tell* (2015), där återges fenomenet huliganism ur aktörernas egna perspektiv, och hur dessa grupper kunde utnyttja mediernas narrativ för att bygga upp sin image. De traditionella medierna och särskilt våldsamma grupperingar inom supporter scenen utnyttjat varandra och levt som i en symbios. Medierna rapporterar om en händelse med nämnda grupp, ökar sin försäljning samtidigt som den våldsamma gruppens ökända rykte sprids (Ibid: 212).

Prosument är i denna kontext en sammanslagning av begreppen konsument och producent som Radman diskuterar i *Huliganlandskapet: Medier våld och maskuliniteter* (2014). Prosumenter bidrar till att skapa narrativa berättelser om svensk idrotts- och fotbollskultur och verkar spela en allt viktigare roll i det moderna medielandskapet. Inom det mediala "huliganlandskapet" finns en mångfald av bloggar, hemsidor som fokuserar på huliganism och supporterkultur. När det kommer till påverkan av den mediala representationen av huliganism i Sverige, är det tydligt att sociala medier har en betydande roll. I den etablerade mediadiskursen verkar det enligt Radmann råda en uppfattning om att de så kallade "risksupporterna" är den största faran för svensk idrott. Denna bild speglas delvis i nymedia, men alternativa narrativ beskrivs också på de nya plattformarna, exempelvis på *Sveriges scenen* som var en hemsida skapad av huliganer, för huliganer, där våld skildras ur ett positivt perspektiv (Ibid; 66-67).

Ny forskning visar att supporter kulturen i mångt och mycket blivit en onlineföreteelse och således har det utvecklats både en online- och offlinekultur. Detta presenteras i *Digital Football Cultures* av Stefan Lawrence och Garry Crawford (2020) där fotbollen förändras och medielandskapets utveckling utforskas. Bland annat diskuteras hur fotbollsvåldet blivit en alltmer digitaliserad företeelse och hur supporter kulturen blivit en cyber-subkultur. Våld, läktar-koreografier och andra relaterade företeelser tenderar att bli allt mer koordinerade i och med att det läggs upp på sociala medier. Det konstateras att det är viktigt för ultras och huliganer att hävda sin egen makt genom att understryka deras positiva agerande och förödmjuka motståndare. Oftast via öppna kanaler som är tillgängliga för en bred grupp med konsumenter (Ibid; 134). Genom att använda sociala medier kan supporter grupper nå ut till nya publik och kan föra sin egen talan på egna villkor och behöver således inte vara beroende av den tidigare nämnda symbiosen för att få medieutrymme.

Den forskning som presenterats ovan är viktig och användbar för att belysa både problematiska aspekter med supporterkulturen men även hur vi kan förstå den utifrån olika perspektiv. Det går att konstatera att den forskning som tidigare utförts om såväl huliganism som supportrar i en medial kontext lämnar utrymme för ytterligare forskning. Det verkar tydligt att traditionella medier varit väsentliga i hur supportrar och huliganer framställs. Dessutom tyder forskningen på att olika supportrars användning av "nya medier", dvs sociala medier både kan bekräfta den tidigare bilden av huliganer men även kan skapa nya narrativ.

Radmann nämner Sverigesceen.se som ett exempel på hur fotbollshuliganer använde nya verktyg för att nå ut till offentligheten. Sedan webbplatsens introduktion har medielandskapet utvecklats ytterligare i och med sociala medier. Dessutom är inte huliganer numera de enda supportrarna som använder sociala medier. Officiella supporterkonton, ofta modererade av de mest hängivna supportrarna är en vanlig företeelse på exempelvis Instagram. Dessa konton kan ha tiotusentals följare, är öppna för allmänheten och har potential att nå ut till en bred publik. Med detta i hand är en analys av användandet av just sociala medier, i syfte att bevisa våld från ordningsmakten, något som kan bredda forskningen.

3. Teoretiska verktyg

3.1 Sousveillance och prosumenter

Begreppet surveillance härstammar från franskan och översätts till "att betrakta ovanifrån". Det som betraktar ovanifrån kan vara allt från övervakningskameror och polismakten till butiksägare som håller koll på sina kunder. Foucault tillskriver den bevakande makten med allsmäktiga egenskaper i kontrast till de betraktade på lägre nivå. Sousveillance, att betrakta underifrån är ett begrepp som myntats av Steve Mann. Sousveillance beskriver en idé där vanliga medborgare tar på sig rollen som observatörer och dokumentatörer, istället för att låta den makten tillfalla institutioner eller myndigheter. Det markerar en förändring från den konventionella övervakningen, där myndigheter ofta har kontrollen, till en situation där individer har kapaciteten att observera och dokumentera händelser utifrån sin egen synvinkel (Steve Mann 2004: 620-621).

Dessutom kan sousveillance fungera som ett verktyg för att reflektera och spegla en byråkrati, organisation eller myndighet. Detta beskrivs som *reflektionism*. Genom att hålla

upp en metaforisk spegel mot det som ska granskas, kan de själva reflektera och avgöra om de uppskattar spegelbilden eller inte. År 1991 blev Rodney King misshandlad av flera polismän efter en trafikförseelse. Misshandeln filmades och poliserna hamnade i domstol. Trots att de blev friade så skapade händelsen stor uppståndelse och bidrog till en debatt om polisövervåld (Mann 2003 (vol 3): 333-334). Sousveillance vänder på övervakningen tillbaka mot det etablerade systemet. Det rör om i den traditionella samhällsordningen genom att just spegla myndigheter och möjliggöra ansvarstagande samt självreflektion (Ibid; 347).

Michael Schudson introducerade begreppet *Övervakande medborgare* (Monitorial citizens) i boken *The good citizen: A history of American Civil life* (1998). Övervakande medborgare innebär en typ av samhällsengagemang där människor samlar information om sin omgivning eller följer ärenden av lokalt eller personligt intresse för att förbättra sina samhällen och sträva efter rättvisa. Detta är en utveckling av det han benämner som den *informerade medborgaren*. Detta innebär insamling av information och samordning med nätverk av andra samhällsaktörer samt att kräva ansvar från inflytelserika aktörer inom en viss sfär (Ibid; 310). Ethan Zuckerman utvecklar Schudsons tankar i *New media, new civics* (2014). Med uppkomsten av nya digitala och sociala medier har övervakande medborgare ökad tillgänglighet och möjligheter till informationsspridning. Enligt Zuckerman har digitala och sociala medier möjliggjort för övervakande medborgare att engagera sig ytterligare. Denna teknologiska utveckling har ökat människors möjligheter att samla och sprida information, dela berättelser och insikter samt samarbeta med andra medborgare och aktörer för att främja ansvarsutkrävande och rättvisa (2014).

Slutligen knyter detta an till prosumenter (Radmann 2014). Prosument är, enligt Radmanns beskrivning, en aktör som både producerar och konsumerar media. Prosumenterna får allt större utrymme i dagens medielandskap. Traditionella medier har alltså länge haft en hegemonisk makt över de narrativ som sprids. När det rapporterades om bråk i samband med fotboll, rapporterades dessa med ett utifrånperspektiv. Alltså, narrativen i media hade sitt ursprung i journalisternas synvinkel på händelserna. Dagens medielandskap innebär alltså att narrativ inte är begränsade till en tolkning. Istället ges utrymme för många röster att komma till tals. Radmann ställer gammelmmedia och nymedia mot varandra. Gammelmmedia symboliseras av papperstidningar och stora mediehus. Nymedia innefattar bloggar, hemsidor och Youtube för att nämna några. Visserligen har dessa inte samma genomslagskraft som traditionella, men de erbjuder en bredare inblick (Ibid: 67). År 2023 kan nymedia

symboliseras av Twitter, Instagram och TikTok istället för bloggar och hemsidor. Med tanke på att dessa medier är utformade för att delas och spridas, är dem snarare en utveckling av Radmanns definition av nymedia. Deras digitala avtryck är mer påtagligt än sina föregångare, och kan sannolikt erbjuda ett alternativt narrativ i än större utsträckning än de “äldre nya medierna”. Teorierna om sousveillance, övervakande medborgare och prosumenter är användbara för att analysera hur svenska fotbollssupportrar använder sociala medier för att övervaka “etablissemangen” och polismyndigheten. Dessutom erbjuder teorin grunder för hur supportrarnas medieanvändning, i synnerhet sociala medier, kan tolkas. Tillsist ska nämnas att definitionen av narrativ kan se olika ut. *Världen i berättelsen: Narratologi och berättarkonst i medieåldern* av Bo G Jansson diskuterar hur narrativ formas i massmedier. I massmedier speglas inte verkligheten neutralt och sakligt, istället iscensätts och konstrueras vissa delar av den (Ibid; 154-155). För att förtydliga är det denna beskrivning av narrativ som uppsatsen syftar till när begreppet narrativ diskuteras. Det är alltså inte en neutral spegling av verkligheten, utan den bild som aktörer, exempelvis fotbollssupportrar, vill visa.

3.2 Moralpanik och medierapportering

Konceptet moralpanik introducerades av kriminologen Stanley Cohen i hans verk *Folk Devils and Moral Panics* (2002). Moralpanik är en överdriven och irrationell reaktion från både samhället och medierna gentemot en utpekad, avvikande grupp. Denna grupp beskrivs som folkdjävlar. Hur en grupp agerar när den beskrivs som avvikande kan delas in i två avdelningar. Primär avvikelse beskrivs som beteende som inte förändrar den avvikande gruppens egna självuppfattning. Sekundär avvikelse innebär att när samhället reagerar på en grupp som anses vara avvikande genom att stigmatisera den, blir ytterligare avvikelse en produkt av detta. På så sätt utvecklas aspekter inom subkulturen internt och framhävs ytterligare (Ibid; 7). Massmedier har enligt Cohen en stor roll i skapandet av avvikande grupper, folkdjävlar och således moralpanik. Cohen kategoriserar utvecklingen till en moralpanik genom att dela in händelseförloppet i olika delar, däribland hur folkopinionen skapas. Dessa delas in i *Orientation*, *Images* och *Causation*.

Den första kategorin, orientation eller ställningstagande, handlar om hur avvikelser utvärderas från den känslomässiga och intellektuella ståndpunkten. Folkopinionen som bildas handlar inte nödvändigtvis om vad som har hänt, då det inte är själva beteendet från folkdjävlarerna som är det som specifikt skapar denna panik. Det skadligaste, som bidrar till att

skapa moralpaniken, är tankarna och fantasierna om vad som skulle kunna hända. Alltså att människor, som en konsekvens av en händelse, börjar prata om att det kan leda till betydligt värre saker (Ibid; 51-53). Images, eller porträtterande handlar om hur media porträtterar den avvikande gruppen genom att tillskriva dem särskilda namn och egenskaper. Att använda en negativt laddad retorik i beskrivningen av gruppen kan bidra till stigmatisering genom att konsumenterna av medietexten får konnotationer utifrån porträtterandet (Ibid; 56-57). Till sist har vi Causation, där orsaker till beteendet söks. Cohen menar en vanlig missuppfattning kring brottslighet eller just avvikande beteende är att sprids likt en sjukdom. Social avvikelse liknas vid ett ont virus. Denna sociala sjukdom som sprids blir en konstruktion som aktörer vill bota med alla till buds tillgängliga medel. Begreppet *cabalism* i denna kontext är ett tankesätt som vill konstruera bilden av oorganiserade och situationsbaserade händelser som planerade och en del av en större konspiration. Aktörer vill alltså hitta enkla och kausala förklaringar för händelser som i själva verket är svårbegripliga (Ibid; 63). Det är också problematiskt att tillämpa kausalitet inom samhällsvetenskapligt studerande. Detta eftersom det förstärker känslan av oro och rädsla genom att mena att om den avvikande gruppen inte kontrolleras eller om åtgärder inte vidtas, kommer samhället att drabbas av ännu större problem (Ibid: 35). Moralpanik kan ha stor inverkan i att skapandet av opinion och hysteri i samhället, av den anledningen är denna teori användbar i att analysera och identifiera hur opinion kan formas även inom supporterkulturen.

Social identitetsteori, utvecklad av Henri Tajfel och John Turner, syftar till att förklara hur människor formar sin självbild och kategoriserar sig själva och andra i sociala grupper. Det centrala begreppet, "social identitet," representerar den del av ens självbild som härstammar från tillhörighet i olika sociala grupper. Människor har en inneboende tendens att kategorisera sig själva och andra baserat på olika egenskaper, såsom kön, ålder, etnicitet eller preferenser som vilket fotbollslag de stöder. Denna process kallas "social kategorisering." Social identitet är kopplad till medlemskap i dessa kategorier och strävar efter att skapa en positiv självbild för individen. Individer värderar ofta sin egen grupp högre än andra för att förbättra sin egen självkänsla. Detta kan leda till sociala jämförelser där grupper konkurrerar om status och värderingar. Denna kategorisering av individer och grupper, kan skapa en "vi mot dem"-mentalitet. Brist på förståelse mellan individer på grund av snabba mentala kategoriseringar kan leda till felaktiga stereotyper. Dessa snabba mentala domar påverkar hur människor ser på sin egen identitet och vem de behandlar empatiskt (in-gruppen) eller ser som hot och diskriminerar (ut-gruppen). För att stärka den positiva sociala identiteten jämför

människor sin grupp med andra och kan ibland se ner på eller diskriminera medlemmar från andra grupper (McLeod 2023). Genom att förstå hur gruppidentitet formas och ser ut, i detta fall inom supporterkulturen, kan det underlätta analysen av supportergrupperingars beteende och retorik på sociala medier.

3.3 Subkulturer

För att förstå supporterkulturen som en subkultur, behöver begreppet definieras. Boken *Subculture: The Meaning of Style*, skriven av Dick Hebdige (1979), fokuserar på ungdomssubkulturers symboliska former av motstånd. Betydelsen av subkultur är alltid omstridd, och stil är det område där dessa definitioner kolliderar mest dramatiskt. Vägran att följa utstakade normer, och motstånd mot samhället menar Hebdige, kan uttryckas genom subkulturell stil, har en inneboende betydelse och subversivt värde. Graffiti på fängelseväggar är ett exempel, där texten kan vara både uttryck för impotens och en form av makt (Ibid: 2-4). Boken väver in till Antonio Gramscis idé om hegemoni när den diskuterar subkulturer. Det påpekas att hegemoni inte är statisk och alltså kan utmanas. Texten kopplar sedan dessa teoretiska koncept till ungdomssubkulturer som punk och argumenterar för att dessa subkulturer representerar en utmaning mot kulturell hegemoni genom sin stil och symboliska handlingar. Subkulturerna blir ett sätt att uttrycka motstånd på en yttlig nivå, där objekt och beteenden får alternativa, ibland oppositionella, meningar (Ibid: 15-17)

Begreppet "cyber-ultras" presenteras av Magdalini Pipini (2020). Som forskningsöversikten nämner är fotbollshuliganism i en europeisk kontext ett väl beforskat ämne, där Geoffrey Pearsons *Hooligan* eller *Football, violence and social identity* av Richard Giulianotti utgör exempel på det. Däremot är "ultras" användning av digitala kanaler en tämligen outforskad företeelse och således central i Pipinis diskussion. Pipinis forskning kretsar runt en form av våldsromantik som bildas inom ultras kulturen, där de i och med sociala medier kan sprida video, bild och textmaterial som anspelar på just våld (Ibid; 128). Med sociala medier som verktyg kan fotbollssupportrar generera tydliga representationer av vad supporterskapet innehåller. Dessa kan bygga en bild, ett rykte och underlätta identitetsskapande internt och externt (Ibid; 129-130). Dessa teoretiska grunder är användbara för att definiera hur supportrarna går tillväga för att konstruera bilden av polismyndigheten och dess representanter som folkdjävlar. Genom att förstå hur grupper och

subkulturer skapar en inre identitet inom gruppen och hur de definierar externa grupper kan det underlätta förståelsen för fotbollssupportrarnas identitetsskapande.

4. Analytiska verktyg

4.1 Retorisk Analys

För att analysera och förstå supportrars användning av sociala medier kommer en kvalitativ fallstudie ur en retorisk synvinkel att genomföras. De inlägg som analyseras är längre kommunikéer med mycket innehåll. Av den anledningen är det fördelaktigt att göra en retorisk analys av dessa inlägg. Genom att analysera språkbruk och bilder av inblandade aktörer kan det ge djupare förståelse för vilka retoriska grepp som används för att övertyga samt för hur detta tar sig uttryck på sociala medier. Aristoteles benämnde retorik som *studiet av allt det som är ämnat att övertyga*. Vissa forskare ägnar sig fortfarande åt att undersöka vältaligheten utifrån en normativ syn, men generellt är det konsten av övertyga som är centralt, och vilka verktyg som används för det. Detta kan beskrivas som att man vill greppa *persuasionen*, nämligen försöket att påverka publik i en viss fråga och för att beskriva samspelet mellan de olika verktyg användaren kan använda för just detta ändamål (Orla Vigsø; 278).

Den retoriska situationen tar sin utgångspunkt i en situation där en aktör försöker övertyga en annan. Genom att definiera den retoriska situationen och förtydliga vem som försöker övertyga vem samt med vilka verktyg kan vi enklare förstå syftet med texten. Detta kan alltså underlätta förståelsen och ge en starkare inblick i det som ska analyseras. *Vem är det som försöker övertyga? Vem är avsändare av texten och vad vet vi om den? I vårt fall kan detta exemplifieras med ifall det är enskilda supportrar, supportergrupper eller hela organisationer som skickar budskapet. Hur beskriver de sig själva? Hur påverkar denna självbeskrivning budskapet? Kan supportrarna framställa sig själva som trovärdiga ökar också möjligheten för att budskapet når fram. Det leder till nästa punkt som handlar om *vem det är som man försöker övertyga? Vem eller vad är målgruppen med textens innehåll? I denna uppsats beskrivs målgruppen som läsare. Detta utifrån antagandet att en mottagare genom sin egna tolkning av ett budskap skapar betydelse. Är det andra supportrar, polisen eller politiker som är den huvudsakliga mottagaren för inläggen? Eftersom läsarna kan vara flera kan också supportrarnas budskap innehålla olika tolkningar. Så, vad vill man övertyga om? Vigsø**

beskriver det som att syftet ofta kan vara både implicit och explicit. Detta innebär att syftet är att både övertyga läsarna om en särskild ståndpunkt men också om mottagarens positiva egenskaper, vilket kan förstärka budskapet och avsändarens ethos. Genom att klargöra det explicita och implicita syftet med texterna på sociala medier hjälper det mig att tolka inläggen. Är den övergripande intentionen att framställa en specifik ståndpunkt? Som exempel att stärka supportergruppernas image eller kanske något annat, som att sänka polisens dito? *Vilken kontext sker det i?* Det är viktigt att ta hänsyn till den specifika kontexten inom supporterkulturen. Det kan inkludera långvariga rivaliteter, historiska händelser, och gemensamma symboler eller uttryck inom supportergruppen. Dessutom kan den aktuella situationen påverka supporterarnas uppfattning. Exempelvis om det har varit tidigare konfrontationer med polisen, kan det påverka hur de tolkar och reagerar på de retoriska inslagen i texterna. Förståelsen för kontexten kan också underlättas när yttre faktorer tas in, exempelvis artiklar som diskuterar ämnet. Till sist handlar det om *hur de försöker övertyga*. Vilka appell eller uppmaningar gör texten till läsaren? Vädjar den till känslomässiga (pathos) reaktioner, eller till förnuftet (logos)? Här kan olika typer av retorik definieras, exempelvis visuell, auditiv eller endast språklig. Övertalningsstrategierna kan kopplas med den specifika kontexten inom supporterkulturen. Hur anpassas strategierna för att vara särskilt effektiva eller resonanta för diverse läsare? Kan exempelvis användningen av symboler, språkliga uttryck inom supporterkulturen användas för att övertyga människor som finns utanför den?

Jens Elmelund Kjeldsen redogör i *Retorik idag* (2008) för hur aktörer kan använda olika retoriska grepp i sin argumentation. Bland annat diskuterar han appellformerna ethos, pathos och logos liksom hur Kairos och Troper med fördel kan användas i en argumentation. Om avsändaren av en text själv framstår som trovärdig, kan detta underlätta dennes möjlighet att övertyga. Detta kallas för talarens ethos. Pathos är som sagt känslomässiga appell och handlar om avsändarens förmåga att väcka känslor i syfte att övertyga. Att väcka sympati hos läsaren kan vara ett exempel på detta. Till sist är logos de argument som görs på förnuftets grunder. Avsändaren kan, genom att påstå att det den säger är den svart-vita sanningen, övertyga läsaren. Att använda statistik är ett exempel på logos-argument (Ibid; 34).

För att använda dessa appellformer effektivt behöver den argumenterande finna det rätta ögonblicket för det, nämligen kairos och aptum. Kairos innebär inom retoriken det rätta ögonblicket, det innebär talarens förmåga att använda rätt ord vid rätt tid. Kairos är

situationellt och ger alltså avsändaren möjlighet att främja sin sak i den retoriska situationen. Kairos handlar om att kunna bedöma den aktuella situationen och välja det rätta tillfället för att agera. Det kan handla om att välja rätt tidpunkt för att göra ett uttalande, eller att välja rätt taktik för att övertyga en publik. Aptum handlar om att anpassa sitt språk och sitt budskap till den specifika situationen. Kjeldsen beskriver det som "det som passar sig". Det kan handla om att använda ett visst ordval, eller att berätta en viss historia. Kairos och aptum är nära besläktade och kan med fördel användas ihop för att förstå den retoriska situationen (Ibid; 74-75). Precis som kairos och aptum är troper ett effektivt retoriskt grepp. Troper är ett begrepp som betecknar bildliga uttryck i en text och kan användas för att skapa nya associationer hos läsaren. En trop är ett uttryck som förändrar ordets vanliga mening och kan öka uttrycksfullheten i språket. Till exempel kan en hyperbol skapa en stark effekt och få lyssnaren att tydligt förstå avsändaren Troper kan användas för att övertyga eller påverka lyssnaren. De kan användas för att både ge en mildare bild av något eller för att skapa en negativ bild av något (Ibid; 208-209).

4.2 Fallstudien

Sharan B Merriam beskriver i *Fallstudien som forskningsmetod* (1988) hur fallstudien kan användas för att undersöka olika typer av fenomen, från specifika händelser till enskilda personer eller sociala grupper. Metoden är flexibel och kan anpassas till olika forskningsfrågor, speciellt forskningsfrågor inom samhällsvetenskapen. En av de främsta fördelarna med fallstudien är att den kan ge en djupgående förståelse för ett specifikt fall. Resultaten från en fallstudie kan till exempel ge ny kunskap om ett specifikt fenomen, generera nya teorier eller lyfta fram nya perspektiv. Det är alltså en värdefull forskningsmetod som kan användas för att studera komplexa sociala fenomen, som supporterulturens relation med polisen exempelvis (Ibid; 24-25). Fallstudier används för att undersöka en företeelse på liten skala och därifrån dra slutsatser om en större skala. Detta gör fallstudier effektiva för att förklara stora samhällsfrågor. (Ibid; 27). I *Making social science matter* (2001) utforskar Bent Flyvbjerg konceptet *fronesis* inom samhällsforskning, exempelvis vid fallstudier. Fronesis är förmågan att förstå och agera klokt i komplexa frågor, dessutom betonas vikten av reflektion. Det är en nödvändig färdighet för samhällsvetenskapliga forskare som vill förstå och bedöma effekterna av handlingar, medietexter och andra komplexa fenomen. (Ibid; 57).

Syftet med uppsatsen är att förstå hur svenska fotbollssupportrar använder sociala medier för att positionera sig mot polisen. Detta genom att applicera ett retoriskt perspektiv och därefter genomföra en fallstudie på hur fotbollssupportrars kommunikation tar form på sociala medier. Det lilla som undersöks, i detta fallet fotbollssupportrars kommunikation på sociala medier, kan i sin tur användas för analysera hur subkulturer agerar på sociala medier generellt, med fokus på spridning av innehåll och reaktioner på moralpanik.

5. Urval

Det strategiska urvalet består av tio inlägg publicerade på plattformen Instagram. Nio av inläggen skrevs under hösten 2023 och ett är från 2021. Detta urval har sin grund i att debatten mellan supportrar och polismyndigheten, som visserligen varit aktuell i flera år, tog stort utrymme i fotbollssverige just hösten 2023. De inlägg som analyseras är publicerade av stora supporterkonton för de svenska klubbarna AIK, Djurgården och Hammarby. Kontona är fem stycken, heter: Norra Stå (33k följare), Allmän Support (12k), Bajen Fans (32k), Ultra Boys (9k) och Sofialäktaren (27k), dessa har sammanlagt cirka 115 tusen följare. Jag har medvetet valt de längre inläggen, med ett substantiellt innehåll. Dessa beskrivs ibland av supportrarna själva som officiella kommunikéer. Analysen grundar sig i tio av dessa kommunikéer i form av längre texter som publicerats på Instagram. Det har gjorts ett noga arbete i urvalsprocessen där jag valt ut dessa tio inlägg bland hundratals på dessa konton. Anledningen till att dessa tio blev utvalda är för att de utförligt beskriver den konflikt som pågår mellan supportrar och polisen. Inläggen är mycket informationsrika och öppnar för djupgående retoriska analyser av varje inlägg. Utöver det använder uppsatsen ytterligare material som kan ge bakgrund till, kontextualisera och visa på debattens olika sidor. Dessa består av allt ifrån bilder på läktarkorreografier till supporterlåtar och nyhetsartiklar.

6. Etik i uppsatsskrivande

I uppsatsskrivande är det synnerligen viktigt att hanteringen av känsliga personuppgifter genomförs på korrekt vis. I och med att denna uppsats analyserar inlägg på sociala medier, som dessutom hanterar känsliga ämnen som övervåld, kräver detta noga hantering. Enligt de riktlinjer för behandling av personuppgifter i examensarbeten vid Samhällsvetenskapliga fakulteten kan analys av öppna forum godkännas i vissa fall. Detta utifrån principen att enskilda användarnamn eller citat från privatpersoner inte används. Uppsatsen hänvisar

genomgående till citat från olika konton på sociala medier. Däremot är dessa konton publika och öppna för allmänheten. De har tio-tusentals följare vardera, de representerar inte en enskild person utan är samlingskonton för organiserade supportergrupper till vardera lag. Det går alltså inte att knyta dessa konton till en speciellt individ. Dessutom är de inlägg som analyserats skapade för att spridas och väcka opinion i samhället. Till sist så är det endast inläggens innehåll som analyserats, uppsatsen tar ingen hänsyn till eventuella svar i kommentarsfältet från privata konton.

För att kontextualisera inläggen används även rörligt videomaterial som skildrar händelser där representanter från polismyndigheten använder olika typer av våld. Aktörerna i filmerna är antingen censurerade, endast hörbara eller filmade på så pass långt avstånd att identifiering av dem är mycket svårt. Utöver det har de poliser som dokumenteras kravallutrustning som döljer deras identitet, vissa poliser har dolda hjälmnummer för att inte kunna identifieras. Dessutom följer uppsatsen helt de riktlinjer som tidigare nämnts då bildmaterialet endast är hämtat från dagspress och specifikt deras onlineutgåvor, som redan cirkulerar i offentligheten. De artiklar som uppsatsen hänvisar till innehåller ingen känslig information, exempelvis namn eller personuppgifter. Uppsatsen har gått igenom en stor mängd inlägg på sociala medier, och gjort ett gediget urvalsarbete för att inte bryta mot riktlinjerna. Som exempel har ett antal inlägg, som annars varit mycket intressanta att analysera, valts bort i urvalsprocessen då de inte mötte kraven för GDPR. Dessa har inte insamlats eller sparats, endast granskats i syfte att hitta andra inlägg.

7. Analys

7.1 Batonger, blod och okända gärningspersoner

Sociala medier används av supportergrupper för olika syften. En vanlig typ av innehåll är filmer som visar ordningsmaktens våld mot supportrar. För att ge bakgrund och kontext till diskussionen kommer denna del diskutera två sådana uppmärksammade fall. Det första fallet utspelar sig efter ett Stockholmsderby 2019 då en grupp AIK-supportrar blev uppmanade av polisen att skynda sig bort från arenaområdet. När en supporter inte hade tillräckligt högt tempo fick han motta batongslag vid baksidan lår. I en annan sekvens blir de uppmanade att lägga sig på marken med poliserna stående över dem med batongerna dragna. En liggande supporter som höll sin mobiltelefon i handen blev hotad av en polisman att han skulle bryta

fingret på honom om han inte gav honom telefonen. En annan video utspelar sig efter en match mellan AIK och Djurgården 2021. Det uppstod tumult mellan polisen och Djurgårdens supportrar vid Solna Station. Polisen spärrar av båda utgångarna för supportrarna och filmen visar hur de använde pepparspray i ansiktet på individer tillhörande gruppen supportrar som ursprungligen stod med ryggen vända mot dem. Poliserna har till viss del maskerat id-numret på deras hjälmar för att försvåra eventuell identifiering. (Fotboll Sthlm 2021).

Dessa filmer är exempel en del av det material som brukar spridas och de väcker stor uppmärksamhet inom svensk supporterkultur. Filmerna, som möjliggjordes av supportrarnas egna övervakningsverktyg, bidrog till att diskussionen om polisiära ingrepp omkring fotboll breddades. Filmerna spred inledningsvis på sociala medier av såväl icke-organiserade supportrar som officiella supporterkonton. Därefter rapporterade traditionella medier om händelserna, som en konsekvens av den spridning filmerna fått. Bland annat DN (2019) skrev en artikel om händelserna utanför Tele2 arena med hänvisning till filmen som spelades in med en GoPro. I filmen hörs en polis hota med att bryta en supporters finger. Polisens pressansvarige Ola Österling intervjuas och ger i artikeln sin bild av händelsen. Han menar att supportern hade vägrat lyda polisens order att lämna ifrån sin mobil. "Då blev det en dragkamp om den här telefonen, varpå han får fingret emellan, och när han försöker ta telefonen så säger polismannen att "du får släppa fingret, annars bryts det, det går av om jag tar i nu" (DN 2019). Skildringarna ger olika bilder av händelsen men med hjälp av filmen går det att höra det faktiska meningsutbytet. Utan det egenproducerade materialet från supportrarna, hade inte supportrarna kunnat presentera bevisning som visar på det händelseförloppet. Supportrarna producerar material som sedan konsumeras av till en början supportrar, men sedan andra delar av samhället. Narrativet blev således inte begränsat till en synvinkel, i detta fall polisens. Istället kan prosumenterna bedriva sousveillance mot makten och det statliga våldsmonopolet.

Steve Mann (2004) menar att medborgare kan reflektera maktens ansikte tillbaka mot den. Den fiktiva spegeln, som i detta fall möjliggörs av prosumenternas agerande, kan hållas upp mot de som besitter makt i samhället. Makthavarna kan själva reflektera och avgöra om de uppskattar spegelbilden eller inte, och potentiellt skapa en kulturförändring inom samma organisation. I båda fallen som beskrivs tillhörde de inblandade poliserna den kritiserade ROG-enheten. Detta bidrog till debatten om polisens och ROG-enhetens tillvägagångssätt. Fotboll Sthlm (2021), en tidning med fokus på Stockholmsfotbollen, berättar att anonyma

poliser riktat kraftig kritik mot gruppen. Källorna menar att gruppen blivit kritiserad internt och att de mer eller mindre kan agera som de vill. De återkommande dokumenterade händelserna ökade kritiken både externt och internt och året därefter lades enheten ned (Fotboll Sthlm 2022). Den tidigare citerade Österling menar i artikeln att det inte är på grund av kritiken som lyfts.

Motivationen bakom beslutet är ovidkommande men materialet som presenterats visar relevansen av både Radmanns (2014) och Manns (2004) diskussion om prosumenter och sousveillance. Den spegel som medborgare, i detta fall fotbollssupportrar kan visa upp för ordningsmakten ger en annan synvinkel på våldsutövandet än vad som eventuellt presenteras internt. Situationer där våldsmonopolet överträtt sina gränser är inte en ny företeelse, vilket Cohen exemplifierar då polisen rapporteras ha använt hårt våld mot folksamlingar (Cohen; 106). Vad som däremot är relativt nytt är att dessa händelser nu har möjlighet att fastna på film. Således kan en alternativ verklighet presenteras både för ordningsmakten och samhället, från supportrarernas perspektiv.

Det går att analysera denna debatt utifrån Vigsøs (2019) definition av den retoriska situationen. För det första krävs alltså minst en aktör som vill övertyga om något, i dessa fall är den aktören först och främst fotbollssupportrar. Dessa kan vara organiserade och icke-organiserade men spridningen kan underlättas om större konton delar dem. Kontona är oftast sammanslutningar av flera supportergrupper vilket ofta framkommer i texterna (Ultraboys 8/9-2023. Detta kan stärka deras ethos och trovärdighet i en subkulturell kontext. Att avsändarna dessutom beskriver sig som exempelvis "Norra stå" eller "Sofialäktaren" kan också stärka trovärdigheten eftersom det är det samlade namnet för AIK respektive Djurgårdens ståplatsläktare, där väldigt hängivna supportrar ofta befinner sig. Supportrarerna visar att de är samlade och organiserade, och vill förmedla att de är en kraft att räkna med.

Sedan behöver aktören övertyga en annan läsare med budskapet. I och med att den spridning som sker på sociala medier behöver läsaren inte nödvändigtvis vara en specifik målgrupp. Det går att säga att målgruppen, i och med den följarskara som dessa konton har rimligtvis bör vara andra fotbollssupportrar. Det hade också varit rimligt att just dessa personer hade gynnats av att se detta, eftersom de själva kan hamna i en liknande situation. Däremot kan poängen göras att eftersom många av dessa läsare kan ha liknande övertygelser, så kan målgruppen vara en annan. Det går att argumentera för att målgruppen med inlägget är de

som annars känner motstånd mot fotbollssupportrar. De personer som delar bilden att våldsamheter i samband med fotboll är på grund av högrisk-supportrar och huliganer. Genom att erbjuda dem en alternativ bild av ett händelseförlopp kan en attitydförändring gentemot supportrarna eventuellt ske. Detta kan underlättas av att stora medier snappar upp händelsen och även de rapporterar om den, på så vis kan ytterligare målgrupper nås. Budskapet de vill nå fram med kan vara mångfacetterat. Att visa polisens övergrepp kan vara en fråga om strävan efter rättvisa inför lagen, men även att visa att det är polisen som är de riktiga våldsvärkarna, och att supportrarna faller offer för dem. Det kan skapa sympati hos läsarna, men också så enkelt som att erbjuda ett alternativt narrativ.

Kontexten i form av tid och plats behöver inte vara väsentlig för att dessa texter ska få spridning, i grund och botten är det innehållet som spelar roll. Däremot är filmerna mer relevanta ju närmare i tid de är, just eftersom de vill belysa problemet som är här och nu. Hur samhället utanför fotbollssverige ser ut är ytterligare en rumslig kontext att ta hänsyn till, men det kommer vi att återkomma till senare. Den sista punkten handlar om hur aktören försöker övertyga. I detta fall går det att se de känslomässiga appell som texterna vill förmedla. Filmerna är väldigt uttrycksfulla, tydliga och beskrivande i sin kommunikation. Att se en man med blodigt ansikte, en kvinna bli pepparsprejad i ansiktet eller höra en vuxen man hota med att bryta fingret på en ung pojke väcker oundvikligen känslor. Det är således *pathos* argument som lyfts. Dessa filmer gör känslomässiga appell till läsarna av texten. Dessa appell anspelar dessutom på att klandra ordningsmaktens *ethos*, alltså ifrågasätta polisens kompetens och påverka förtroendet för myndigheten. Detta genom att visa upp eller kritisera något i ljuset av värderingar och ideal (Ibid; 281).

En sak som står ut med de *pathos*-argument som definierats är att de inte är medvetet skapade för att väcka opinion, de är alltså inte fabricerade. Istället är de skildringar som gjorts möjliga av medborgarjournalistik och sociala medier. Detta leder in på på *kairos* och att hitta det rätta ögonblicket. Det handlar om att identifiera och dra nytta av den mest passande stunden för att kommunicera eller agera effektivt. *Kairos* handlar om timing, och det innebär att förstå när det är mest strategiskt att utnyttja en situation (Kjeldsen; 74). Om supportrarna lyckas fånga ögonblicket när övervåldet sker på film, kan det ses som att de har identifierat det rätta ögonblicket att dokumentera och kommunicera det de anser vara orättvisor eller övergrepp från polisen. Att fånga våldsamma eller kontroversiella händelser på film kan öka dramatiken och effektiviteten av budskapet, och det kan vara särskilt relevant när man vill påverka

opinionen eller skapa medvetenhet kring en fråga. I detta sammanhang handlar det om att välja och använda det ögonblick då det visuella materialet kan ha störst påverkan, och välja bort ögonblick som kan ha negativ påverkan. Något som är viktigt att ha i åtanke när videomaterial diskuteras är att, precis som texten redogjort för, den ofta sprids för skapa en opinion av något slag. Alltså behöver läsaren av texten ha i åtanke att den inte förmedlar en rättvis bild över hela händelseförloppet eller fullständig kontext. Något kan exempelvis föranlett en reaktion som klippts bort i publiceringsprocessen.

Funktionen dessa filmer har är att de är effektiva på att väcka uppståndelse hos läsare, mycket på grund av dess brutala innehåll. Dess innehåll skapar omedelbara känslor och är ofta korta. Läsare hamnar mitt i en situation där det är svårt att orientera sig i vad som faktiskt sker. Det skapar en förvirring och eventuellt kan det väcka starka känslor. Filmerna är situationsbaserade och saknar ofta en bredare kontext visar vad som föranledde situationen. Zizi Papacharissi (2020) kallar denna typ av nyheter för affektiva nyheter och de kännetecknas av denna typ av filmer. Dessa nyheter är alltså utformade för att fånga uppmärksamhet, inte för att ge en fullständig förståelse av en händelse (Papacharissi; 67).

Den symbios som Radmann (2015) beskriver har funnits mellan fotbollshuliganer och traditionella medier kan ses ta en ny form i och med dessa filmer. Dessa filmer fick tack vare sin spridning på sociala medier också utrymme i traditionella medier. Materialet framhäver dock inte supportrarnas våldskapital utan polisens. Vad som tidigare var ett informationsutbyte som gynnade huliganernas framställning av sig själva som farliga, kan nu argumenteras vara omvänt. Filmer framställer supportrarna i en situation där de själva faller offer för polisens brutalitet. Detta gynnar supportrarna eftersom de bevisar att deras bild av händelseförloppet stämmer: polisen har blivit de nya huliganerna.

7.2 Slut leden: Avståndstagande och identitetsskapande

Den andra delen av analysen ämnar att titta närmare på en annan typ av inlägg från supportrarna. Utöver att sprida material som påpekar ordningsmaktens våld mot supportrar, så är inlägg som kan liknas vid officiella kommunikationer vanligt. Texterna kommer oftast som en reaktion på filmer av sorten som beskrevs i föregående kapitel. Denna del analyserar retoriken i inläggen och tolkar det utifrån begreppen subkultur och identitetsskapande.

Genom att analysera retoriken som används av supportergrupper i dessa sammanhang går det att finna vissa teman i linje med den teori som presenterats av Stanley Cohen samt Henri Tajfel och John Turner. I grund och botten bygger inläggen på avståndstagande från polis och ordningsmakt och identitetsskapande inom gruppen. Dessutom kräver kommunikationerna i många fall åtgärder mot ordningsmaktens våldsamer. Inför fotbollsderbyt mellan Hammarby och AIK, det som presenterades i inledningen, publicerades ett inlägg på AIK-anknutna instagramkonton. Rubriken på inlägget lyder: "Var försiktig, information gällande polisen".

I obehagliga klipp från Jönköping och Skåne har vi kunnat bevittna hur poliser tömt pepparspray in i en buss och, än värre, slagit supportrar blodiga med batongslag mot huvudet... Detta oacceptabla övervåld från ordningsmakten är inte någont nytt och vi känner själva igen den här typen av scener alltför väl... Redan nu har en åklagare beslutat att lägga ner fallet där polisen sprayade pepparspray på sittande busspassagerare. Vi supportrar är i princip rättslösa inför polisens våld. (@Allmansupport 2/9-2023).

Genom att beskriva polisens agerande som "oacceptabelt" och påpeka att det inte får några konsekvenser, framhäver de en negativ bild av polisen och avståndet mellan supportrarna och ordningsmakten ökar. Inlägget menar att supportrar i princip står rättslösa inför denna typ av övergrepp, och att rättsväsendet genomgående tillåter att det kan fortlöpa. Att åklagare redan lagt ner ett fall mot en polis inblandad i händelsen understryker poängen. Dessa händelser är inte heller någont nytt, utan beskrivs som en vanesak för supportrar. Detta avståndstagande från ordningsmakten är ett genomgående tema i de inlägg som analyseras och är inom ramen för hur en subkultur ofta agerar (Hebdige 1979). De distanserar sig, trycker på deras utsatta situation och använder ord som "vi" återkommande. Detta kan vara effektivt i att stärka den inre gruppens identitet och distansera sig från den yttre gruppen (McLeod 2023).

Kontot @norrasta, vilket är ett gemensamt konto för AIKs organiserade supportrar skriver i inlägget "Stoppa polisens övervåld" (22/9-2023) att fotbollssupportrar är vana vid att det är polisen som de ska undvika för att inte bli oprovocerat påhoppad, inte motståndarens supportrar. Dessutom beskrivs ett samhälle där massmedia matar läsare med domedagsrubriker om fotbollens förfall och där supportrar målas upp som bovarna i dramat. Detta är ett retoriskt grepp som återkommer. Sofialäktaren, som är djurgårdens ståplatsläktare gjorde ett inlägg där samma problematik lyfts. Med hänvisning till händelserna vid Solna

station 2021 menar även de att fotbollssupportrar tycks framstå som rättslösa inför polisens återkommande övergrepp. Trots återkommande varningar och kommunikéer från supportrar hörsammas inte problematiken och det tycks oundvikligt att våldsspiralen fortsätter gå uppåt. “Vi har varnat för följderna av detta i tidigare kommunikéer, men konsekvenserna av att polisen tillåts fortsätta på detta vis tåls att påminnas om” (@sofialaktaren 5/9-2023). Detta kan förstås tillsammans med teorin om primär och sekundär avvikelse som diskuteras i Cohen (2002). Sekundär avvikelse innebär att när samhället reagerar på en grupp som anses vara avvikande genom att stigmatisera den, blir ytterligare avvikelse en produkt av detta. Denna reaktion kan alltså leda till att medlemmarna i den utpekade gruppen börjar identifiera sig själva som avvikande och därmed föra den identiteten vidare. På så sätt utvecklas aspekter inom subkulturen internt och framhävs ytterligare. Supportrarnas retorik kan tolkas som att de själva känner sig felbehandlade av polisen, och att samhället i stort inte vill kännas vid det. De definierar sig själva som avvikande och utstötta från samhället, men de är inte splittrade.

Begreppen kairos och aptum presenterades tidigare i uppsatsen, vilket innebar en talares förmåga att hitta det rätta ögonblicket. Kairos och aptum i den kontexten var att supportrarna lyckades fånga ögonblicket då polisen brukade övervåld på film. Jag skulle vilja föreslå att kairos inte bara behöver handla om att fånga det rätta ögonblicket på film. I denna kontext kan det också vara ett grepp för att fånga en samhällsutveckling i stort, och använda den argumentationen. I “Stoppa polisens övervåld” (22/9-2023) sätts konflikten mellan supportrar och polisen i en större kontext. Polismakten och rättsväsendet beskrivs som handfallen och i “kris” inför den utveckling som sker i samhället utanför fotbollen. De framställs som “oförmögna” att lösa de grova brott som sker på daglig basis i samhället, istället läggs de på en allt växande hög. Trots detta, menar skribenterna så tycks polisen ha “outtömliga resurser” när det kommer till fotboll. De menar att polis och åklagare gladeligen delar ut böter och tillträdesförbud till personer som gjort “offerlösa brott” (som att använda pyroteknik) exempelvis.

Det är både talande och ironiskt att detta sker i ett land där skjutningar och sprängningar numera är dagliga händelser men ändå inte renderar i mer än spridda notiser. Istället för att lösa verkliga problem riktas mer tid, energi, resurser och rubriker mot ett stoppat derby mellan AIK och Djurgården... - @norrasta (2/6-2023)

Supportrarna fångar med detta en känsla hos läsaren, kanske en oro för samhällsutvecklingen och riktar den mot polisen för att peka på myndigheternas oförmåga att hantera allvarliga brott. Kairos är i detta fall förmågan att fånga en övergripande bild av ett samhälle i förfall, och ställa det i relation till vad som utspelar sig på fotbollsarenor. På så sätt kan de understryka den oproportionella behandling de själva anser att de blir utsatta för. Kritiker till detta påstående skulle mena att denna retorik är en form av "whataboutism". Det är ett sätt att förflytta diskussionen, i detta fall från att handla om supporterulturens negativa aspekter till att handla om något annat. Genom att istället peka på narrativet om ett samhälle i kris, och en polismyndighet som tycks handlingsförlamad att agera mot de riktiga problemen. Inom retoriken hade detta kunnat tolkas som en fallasi, ett tankefel som grundar sig i en osammanhängande retorisk argumentation (Anders Sigrell 2020; 122). Även om påståendet skulle stämma, att polisen brister i hanteringen av kriminalitet utanför fotboll, innebär inte det att rikets lag slutar gälla för fotbollssupportrar.

Argumentet som lyfts handlar alltså om polisens felprioriteringar av brottshantering. Supportrarna tar inte bara avstånd från etablissemang, utan utmanar dess hegemoniska makt. Hebdige (1979) beskriver att subkulturer formas av ett behov av att uttrycka autonomi och frihet från etablissemang. Etablissemang, i detta fallet ordningsmakten, rättsväsendet och till viss del staten har enligt supporterarnas retorik misslyckats med att upprätthålla lagens ordning, och dessutom missbrukat den. Gramsci menar att hegemoni inte är något statiskt utan en form av rörlig jämvikt mellan parter, alltså kan den utmanas. De texter som läggs ut av supportrar kan tolkas som ett sätt att utmana rättsväsendets hegemoni, och grundar sig i att aktörerna själva känner sig förbisedda och förfördelade av den.

Social identitetsteori (McLeod 2023), utforskar bildandet av självbilder och kategoriseringen av individer i sociala grupper. En central komponent i denna teori är konceptet "social identitet," som representerar den del av ens självbild som härstammar från tillhörighet i olika sociala grupper. En viktig aspekt inom social identitetsteori är uppdelningen mellan "vi" och "dem," där individer ofta värderar sin egen grupp högre för att förhöja sin egen självkänsla. Magdalini Pipini (2020) beskriver hur fotbollsultras användning av sociala medier kan underlätta identitetsskapande genom färgstarka beskrivningar av supporterulturens process.

Därtill vallas man som ett får mellan ordningsmaktens olika representanter och mängder av kravallstaket, det är ideliga visitationer och id-kontroller och allt medan man

misstänkliggörs som terrorist endast för att man stöttar sitt lag (Stoppa polisens övervåld @norrasta 22/9-2023)

Denna beskrivning, som ger bilden av att supportrarna blir misstänkliggjorda som terrorister på grund av deras lagsympatier förstärker supportrarnas bild över hur de blir orättvist behandlade och underminerade. Att använda retorik som likställer sig själva som utpekade terrorister kan stärka den egna identiteten inom gruppen och bygga upp en abstrakt mur mot omvärlden vilket ligger i linje med hur subkulturer ofta agerar. Denna retorik kan ses i inlägg och menar att supportrarna ska sluta leden internt mot yttre fiender. “Söndagens vidriga attack [från polisen] på ett hundratal Dif är inte bara en attack på våra fiender. Det är en attack mot oss. Mot dem. Mot alla. Vi måste stå starka och enade i den här frågan” (En myndighet i kris del tusen @norrasta 6/10-2021). Detta är precis som Pipini beskriver vanligt inom supporterkultur men då är det motståndarsupportrar som får rollen som yttre fiender. Supportrarna menar att det har blivit en fråga utöver klubbfärgerna (Sofialäktaren 5-9-2023). Rivaliteten tar för stunden en ny form, där svenska supportrar sluter sig bortom lagtillhörighet mot en ny gemensam fiende. Den tidigare inre gruppen som definieras av vilken klubb en person hejar på tycks numera innefatta supportrar som helhet. Den yttre gruppen, som alltså tidigare var motståndarsupportrar har i denna debatt blivit polisen, medier och samhälls etablissemangen generellt.

Många av de inlägg som analyseras beskriver en verklighet som är relativt svart och vitt, supportrar mot polisen. Ett viktigt verktyg i att konstruera denna bild är att använda retoriska grepp som troper och laddade ord, exempelvis genom att beskriva den egna gruppen som utmålade terrorister. Inför ett stockholmsderby intervjuas kriminalinspektör Jesper Molander i Hufvudstadsbladet (2023), han sa då att de nästan hoppas, trots att man inte ska göra det, att något händer, och syftade till situationer där polisen skulle behöva gripa in. Detta väckte stora reaktioner och som ett svar presenterades en banderoll från Hammarbys ståplats i följande derby. Meddelandet lades dessutom ut på Instagram och löd: “Vi hoppas nästan, “trots att man kanske inte ska göra det”, att någon snut får sitt äckliga gristryne insparkat” (Ultraboys 28/10-23). Detta budskap leker med flera retoriska grepp. Dels så refererar texten till det citat som Molander sa inför matchen, genom att upprepa delar av citatet kan det liknas vid en ironisk parafra. Genom att referera till citatet från Hufvudstadsbladet kan supportrarna friskriva sig från viss kritik som säkerligen annars kunde höjts. Antingen genom att föreslå att det är skrivet med uppenbar ironi, eller att de bara följer samma retoriska mönster som

polisen själv ger uttryck för. Utöver det är ordvalen tydligt utstuderade för att referera till den bild som supportrarna har av polisen. De benämns inte som poliser utan som snutar och grisar. Detta gör att avståndet ökar mellan polismyndigheten och supportrarna. Begrepp som snut och gris medför också vissa negativt laddade konnotationer för läsarna av texten. Dessa retoriska stilfigurer och troper syns i flera texter. Den tidigare nämnda "Stoppa polisens övervåld" innehåller flera liknande grepp.

Vi matas med domedagsrubriker i media kring hur stora problem med våld och stök svensk fotbolls menas ha, i bästa "här dör fotbollen"-stil med efterföljande regeringmöten och tillhörande vansinniga förslag på "lösningar", där alla försök från fotbollens håll att nyansera bilden brännmärks som medlöpare och företrädare korsfästs i media. Då är det inte konstigt att polisen i kommenderingshytten och på gatan känner vind i seglen och råg i ryggen. Äntligen ska vi få banka vett i buset! (@norrasta 22-9-2023)

De menar att människor som företräder fotbollens perspektiv blir brännmärkta, benämns som medlöpare och korsfästs i media. Detta är exempel på hyperboler och troper som förstärker inläggets budskap. Tack vare media menar supportrarna att polisen känner vind i seglen och råg i ryggen, och äntligen ska de få banka vett i buset (supportrar). Dessa är metaforer och är fördelaktiga för att sätta ord på annars svårtolkade händelseförlopp och känslor. Sofialäktaren meddelar att de är oroliga för att det första dödsfallet kommer att ske som en konsekvens av polisiärt övervåld. "Denna typ av batongslag som vi sett under dessa incidenter är direkt livsfarliga, och oron för att det är det första dödsfallet som ska behöva bli en väckarklocka för övriga samhället har sällan varit så påtaglig." (@sofialaktaren 5/9-2023). Detta är sannolikt en uppriktig oro och således inte en hyperbol på så sätt. Däremot är det retoriskt effektivt att använda sådana ord, det väcker uppmärksamhet och sätter ord på en oro som troligtvis många supportrar känner.

En ytterligare aspekt som utmärker dessa texter är att alla innehåller formuleringar som anspelar på gruppsamhörighet och gemenskap. Ord som "vi" och "oss" är vanligt förekommande i texterna och är användbara när det kommer till att konstruera, stärka eller upprätthålla en gruppidentitet (McLeod 2023). Genom att prata om hur supportrar som grupp tycks dela samma, kollektiva erfarenheter med polisen kan det bygga upp den inre gemenskapen och stärka avståndstagandet till polisen. De flesta inläggen är också signerade av alla stora supportergrupperingar till vardera lag, vilket också stärker budskapets innehåll

och ethos genom att antyda en gemensam uppfattning om rådande situation. Inlägget "Stoppa polisens aggression-innan det är försent är signerade av Hammarbys största supportergrupper: "Ultra Boys, Hammarby Ultras, E1 Ultras, Söder Bröder, Brödraförbundet, Kompisgänget Bajen" (Ultraboys 8/9-2023). Alltså söker de att öka trovärdigheten för texterna eftersom supportrarna framstår som enade i frågan, gemensamt mot den andra sidan. Den andra sidan innefattar som tidigare nämnt allt från ordningsmakten till massmedia och rättsväsendet. Dessa motståndare beskrivs som både manipulativt kalkylerande, medvetet felrapporterande men tillskrivs samtidigt handfallna och en kraftig oförmåga att lösa problem. Det finns alltså inte en tydlig sanning om vem fienden är och hur den beter sig, men en rad olika beskrivningar som kan användas beroende på situationen.

I samma inlägg syns ett tifo (läktarkorreografi), som bestod av en målad bild av en polis och kallades för *lögnmaskinen*. Rundlagd och flintskallig ler han ett klassiskt "skurk"-leende medan han startar maskinen. Lögnmaskinen var en nidsbild av polisen, påhittad av supportrar för att benämna hur ordningsmakten förvrängde citat och händelser till deras vinning. En händelse stoppades in i lögnmaskinen och omvandlades till något annat på andra sidan maskinen. Det tidigare nämnda citatet "ska jag bryta fingret på dig?" står skrivet på en banderoll. Det "matas in" i lögnmaskinen som den skurk-liknande polisen styr över. På andra sidan maskinen dyker en ny banderoll upp, denna gång med det förvrängda citatet "du får släppa fingret, annars bryts det." Detta var den version av citatet som polisen uppgav i DN 2019.

7.3 Rädda era liv: Undvik polisen!

Hittills har uppsatsen undersökt hur fotbollssupportrar liksom medborgarjournalister använder modern teknik och sociala medier för att ta avstånd från ordningsmakten. Dessutom undersöks hur identitetsskapande kan se ut, och främjas av denna användning. Denna del av analysen kommer ta vid detta, men också undersöka hur supportrar positionerar sig mot polisen genom att själva anspela på mediebilderna av den supportern.

I den etablerade mediadiskursen verkar det enligt Aage Radmann råda en uppfattning om att svensk fotboll brottas med allvarliga problem relaterade till meningslöst våld och ökande huliganism. De så kallade "risksupportrarna" framställs ofta som den största faran för svensk idrott. Mediediskursen har historiskt sett målat upp huliganer och supportrar som folkdjävlar,

en ohämmad subkultur som slåss och sprider oro i samhället (Radmann 2015). Detta kan exemplifieras av artikeln "Fotbollskulturen är inte fin, den är skrämmande" skriven av Peter Kadhammar i Aftonbladet:

Ett par tusen bråkstakar och huliganer drar fram längs en av Stockholms huvudgator, de trakasserar omgivningen, skadar portar, begår misshandel – och i sammanhanget nämns det knappt. För skocken drog vidare till Tele2 Arena där några få individer, så säger man alltid, få individer, ställde till ett helvete och utsatte sina medmänniskor för fara. De få individerna är en myt. Det är den stora massan som gör de få kriminellas verksamhet möjlig (Aftonbladet 31/5-2023).

Det finns fortfarande, trots symbiosen mellan medier och huliganer, en diskrepans mellan traditionella mediers rapportering av händelser och supportrarar diton, vilket Kadhammar exemplifierar. Denna "traditionella bild" av fotbollssupportrar lever kvar och når ut till läsare. Händelserna vid Odenplan 2023 är ett annat exempel. Det har framgått vilken bild supportrararna har av situationen, men en artikel i Expressen erbjuder en annan. Artikeln intervjuar en anställd på Pressbyrån, belägen vid stationen. Den anställde berättar hur de behövde stänga dörrarna till butiken på grund av folkmassan. Vidare berättas det hur supportrararna bröt upp dörrarna och forsade in i butiken. Situationen beskrivs som obehaglig och att barn började gråta. Anledningen till att folkmassan blev så stor, och att tumultet mellan ordningsvakterna och supportrararna bröt ut från början var enligt artikeln en konsekvens av att handbromsen dragits på ett tidigare tåg. Tågtrafiken stannade upp. "Så det var helt fullt på perrongen och då valde man att stänga dörrarna, och trots att man försökte förklara så lyssnade man inte" (Expressen 3/9-2023). Detta är inte skildringar som återfinns i supportrararnas egna beskrivningar av samma händelse. De är inte heller fördelaktiga om supportrararna vill vinna sympatier med sin rapportering.

I debatten om polisövervåld ser vi supportrararna använda samma retorik om polisen, som används i media mot supportrararna, fast omvänt. Enligt supportrararnas egna utsagor är det inte de själva som är folkdjävlar, utan ordningsmakten. Många av inläggen handlar om hur supportrararna kan agera gentemot dessa folkdjävlar. Exempelvis uppmanas supportrarar att hålla ihop, att vara vaksamma på polisens agerande samt att vara beredda att filma eventuella övergrepp som polisen gör sig skyldiga till.

Vi vill därför uppmana er alla att vara extra försiktiga när ni rör er till och från derbyt på söndag och att ta hand om varandra. Vi vill också uppmana er att dokumentera eventuella övergrepp från polisens sida genom att filma vad som händer. Sluta inte filma innan polisen gett sig av från platsen eller situationen lugnat ner sig! (@norrasta 2/9-2023).

Detta citat exemplifierar Michael Schudsons och Ethan Zuckermans teori om övervakande medborgare och sociala medborgare. Fotbollssupportrar uppmanas att vara uppmärksamma mot polisens beteende och att samla in så mycket material som möjligt om dem. Detta för att i sin tur kunna samordna ett kraftigt motstånd mot myndigheten genom främst sociala nätverk för att kunna kräva ansvar från polisen, politiker eller andra personer med inflytande. Detta har möjliggjorts av sociala medier. För att hänvisa till intervjun med Ola Österling (DN 2019) så beskriver han ett händelseförlopp där polisens ord vägs mot en supporters. Utan förekomsten av inspelningsteknik, i detta fall en GoPro, hade händelseförloppet stannat vid just ord mot ord. I och med att medborgare numera ges möjlighet att övervaka makten kan narrativet breddas. Bilden av vad som utspelar sig kring en fotbollsmatch är inte längre en och samma. Tekniken och engagemanget från medborgare innebär att flera olika berättelser kan uppmärksammas.

I samband med fotbollsmatcher är det inte ovanligt att höra hur vanliga människor ska vara “*extra försiktiga och undvika grupper med huliganer*” när de går till och från arenan exempelvis. Vad som är intressant är att supportrarna vänt på den typen av narrativ och istället applicerar den på polisen. Detta kan tolkas som både ett ironiskt grepp men som även grundar sig i en genuin oro för vissa polisers agerande. Supportrarnas beskrivning av polisen är väldigt lik den niddbild supportrarna själva menar att de får av traditionella medier. Stora medier anklagas för att måla en dystopisk och ensidig bild av supportrar som våldsamma huliganer. Vad som är slående är alltså att supportrarnas egna kanaler målar upp samma bild, fast med polisen i fokus. Det är ett till synes minst lika ensidigt rapportering som de själva menar de blir utsatta för. Som sagt kan detta vara ett medvetet ironiskt grepp av supportrarna att ge tillbaka samma medicin de själva upplever sig fått. Oavsett så är det tydligt att supportrarnas förtroende för polismyndigheten är skadat. Det tycks inte finnas någon återvändo i denna relation.

Att tänka på när du filmar: Håll mobilen upprätt för att minska risken att tappa den om tumult uppstår. Filma från långt avstånd för att fånga så mycket som möjligt av situationen.

Börja filma så tidigt som möjligt i ett händelseförlopp. Om du märker att polisen börjar agera stressat eller börjar kommendera dig eller andra att agera på ett för dig märkligt sätt så starta kameran direkt (@norrasta 2/9-2023).

Supportrarna tycks här beskriva hur det eventuella händelseförloppet samt sig själva utifrån att deras ethos är självklart hos läsarna. Att aktivt ägna sig åt att uppmana, ge direktiv och förklara för vanliga supportrar hur de ska använda mobilkameran för att filma effektivt sätt tyder på detta. De organiserade supportergrupperna vet klart och tydligt vilket tillvägagångssätt som är bäst, och hur resten ska agera. Retoriken som supportrarna använder tycks dessutom antyda att det är självklart att det kommer hända något. Denna retorik stärker bilden av polisen som boven i dramat, eftersom det redan är fastställt att övervåld kommer ske.

Det går också att se att en förändring supportrarnas i retorik kring detta ämne. Denna attitydförändring följer som en konsekvens av de händelser som spelats in, och som visar polisens övervåld. Händelser som supportrarna menar inte inneburit några konsekvenser för de inblandade ordningsvakterna och poliserna. Trots att en stor mängd material spridits på sociala medier tycktes debatten i stort inte medföra några förändringar i ordningsmaktens agerande. Detta retoriska skifte ses i inlägget "Vi backar! Från tidigare uppmaning" som @norrasta publicerade den 23 september 2023. Inlägget tar vid det inlägg som citerades ovan där supportrar uppmanas att noga, på egen hand dokumentera polisen och vara uppmärksamma när våldsamheter skulle ske. I detta inlägg backar de helt från den uppmaningen och menar istället att supportrar med alla tillgängliga medel ska vara beredda att skydda sig själva från polisen.

Med facit i hand behöver vi dessvärre konstatera följande, vi hade fel och backar nu från denna uppmaning. Anledningen till detta är väldigt simpel: Alla AIK:are behöver samtliga händer tillgängliga för att försvara sig från det sanslösa våld som ordningsmakten uppvisar gång på gång. (@norrasta 23/9-2023)

Här är positioneringen väldigt tydlig. Polisen och dess representanter beskrivs som alldeles för farliga för att ens dokumentera. Istället behöver alltså supportrarna samtliga händer tillgängliga för att försvara sig mot dem. Att lägga fokus på att filma, och använda sina händer för att dokumentera övervåldet, menar de är förenat med direkt fara för individen

eftersom de skulle vara oförmögna att skydda sig själva. Supportrarna ska hålla ihop med sina “svartgula kamrater” och inte låta sig provoceras av ordningsmaktens representanter. “De organiserade supportergrupperna kommer istället sköta dokumentationen på egen hand med hjälp av ett fåtal medlemmar, utrustade med riktiga kameror och utbildade hur dessa ska användas” (@norrasta 23/9-2023). Istället är det alltså representanter från de officiella supportergrupperna som kommer sköta dokumentationen, utrustade med professionell utrustning och tillhörande utbildning för att hantera kamerorna. Detta kan tolkas som att supportergrupperna återigen anspelar på sitt eget ethos i inläggen eftersom det är dem som ska filma, med professionell utrustning och medföljande utbildning dessutom.

Sofialäktaren skrev en kommuniké inför ett derby och uppmanade människor på plats att dokumentera det till synes oundvikliga våldet utförligt, men med hänsyn till de drabbades integritet. Visserligen kommer det troligtvis inte leda till att en ansvarig polis döms, men att det kan generera yttre press på myndigheten (@Sofialäktaren 5/9-2023). Här tycks alltså förtroendet för rättsväsendet och polisens interna utredningar vara förbrukat. Syftet med att dokumentera våldet är snarare att materialet ska spridas och reageras på, vilket kan ha en påverkans effekt på polisen. Samma kommuniké menar att supportrar inte behöver visa varken aggressiva tendenser, civil olydnad eller behöva tillhöra någon särskild del av supporter-kulturen för att råka illa ut. Polisvåldet alltså drabba vem som helst, när som helst. Den som är “benägen till självförsvar” bör maskera sitt ansikte för att inte drabbas av rättsliga påföljder. Det är tydligt att supportrarna ser sig själva som offret i situationen. Hur de agerar ser de själva som den enda möjligheten att skydda sig själva och de supportrar som inte har möjlighet att försvara sig själva.

Denna uppmaning tycks tas med stort allvar av supportergrupperna. Att en supporter ska behöva sätta livet i livsfara framstår som en reell möjlighet snarare än en hyperbol för att piska på en redan pågående storm mot ordningsmakten. Det tycks i och med denna typ av retorik ske ytterligare en gränsförskjutning för förutsättningarna inför en fotbollsmatch. Supportrarnas organisering, som tidigare främst handlat om att maximera stödet för deras egna lag, ses här formas till en professionell organisation i syfte att skydda sig mot våldsmonopolet. Supportrarnas positionering mot polisen har genom sociala medier blivit tydligare. De uppmanas att övervaka sitt eget och sina kamraters liv från polisen, istället för att övervaka polisen. Genom att få maximal spridning på filmmaterial som skildrar deras verklighet kring fotbollsmatcher tycks förhoppningen vara att aktörer utanför fotbollen ska

agera mot våldet. De organiserade supportergrupperna fungerar som ett språkrör för oorganiserade supportrar och de som drabbats av våldet.

7.4 Folkdjävlar

Denna del av analysen ägnas åt att analysera denna retoriska situation utifrån Stanley Cohens teori kring hur skapandet av moralpanik ser ut. Denna utveckling kategoriseras som: ställningstagande, porträtterande och orsak. Ställningstagandet, och i förlängningen folkopinion, grundar sig alltså i de tankar och berättelser som sprids om vad som skulle kunna hända i framtiden. Det uppstår då en diskussion som landar i att situationen kan komma att bli värre nästa gång. När en händelse uppmärksammas, exempelvis videomaterial som visar våld mot supportrar, blir reaktionerna starka. Retoriken som används fokuserar på att övergreppen som sker behöver stoppas med alla tillgängliga medel innan det går överstyr och en supporter mister sitt liv.

Polisen vill skapa en aggressiv miljö kring matcher för att kunna peka med hela handen och mena på att svensk fotboll lider av ett problem. Svensk fotbolls största problem är dock just nu polisen. Att demokratiska rättsprinciper förbises bör oroa fler än bara fotbollsrörelsen. Inser polismyndigheten allvaret i situationen som man sett till att eskalera i hela landet? När dör den första svenska fotbollssupportern av polisvåld? (Ultraboys 8/9-2023).

Polisens agerande ses som ett allomfattande problem. I nuläget är det fotbollssupportrar som tycks drabbas hårdast av övervåldet, men att demokratiska rättsprinciper förbises borde alltså oroa fler aktörer i samhället. Nästa gång kan det drabba “vanligt folk”, även de som kanske anser att huliganismen är det största problemet svensk fotboll står inför. Dessa texter kan alltså ses som en strävan att övertyga en bredare publik än bara fotbollssupportrar om de problem som polisens agerande medför.

Porträtterande handlar om hur aktörerna blir skildrade som avvikande genom att tillskriva dem särskilda namn och egenskaper. Att använda negativt laddad retorik, både i bild och textform, kan ses som ett avståndstagande från gruppen, och ge särskilda konnotationer för läsaren. De inblandade poliserna tillskrivs många olika negativt laddade begrepp som skapar en bild för läsaren. De beskrivs bland annat som “grisar” och “våldskåta snutar” vilket

ackompanjeras med videomaterial som visar våld mot supportrar. Detta porträtterande hjälper till att för vissa läsare konstruera, och för andra läsare bibehålla bilden av hur polisen agerar.

Till sist har vi Causation, där förklaringar till beteendet söks. Cohen menar en vanlig missuppfattning kring brottslighet eller just avvikande beteende är att sprids likt en sjukdom och att det finns kausala förklaringar. En aspekt som nämns i texterna är den korrupta kårandan som påstås finnas inom polisen (@norrasta 23/9-2023). Det föreslås att det finns något systematiskt inom polisen som möjliggör det våldsamma beteendet och att det finns en tystnadskultur som gör att interna utredningar läggs ned. "I vanlig ordning får det inte heller några konsekvenser för de poliser som utför våldshandlingarna. Redan nu har en åklagare beslutat att lägga ner fallet där polisen sprayade pepparspray på sittande busspassagerare." Precis som en sjukdom sprider sig mellan människor (Cohen; 63) så tycks en korrupt kåranda, ett våldsvirus, frodas i polishuset. Supportrarnas sätt att förhindra spridningen av detta virus blir då att dokumentera våldet och sprida det. Dessutom tycks retoriken peka på att de vill svara med samma medicin, våld. Uppmaningar till självförsvar och en förhoppning om att "grisarna får sitt tryne insparkat" är exempel på detta. Den dialogbaserade tvåvägskommunikationen (@bajenfans 8/9-2023) har brutits. Detta är enligt supportrarna en medveten strategi från polisen. Ur detta har istället en våldsretorik spunnit både från polisens håll, och supportrarna som svar.

Att villkorstrappan (Radmann 2023) lades ner menar en del fotbollstykare var en stor prestige och PR-förlust för polismyndigheten. Villkorstrappan var en satsning från polisens sida som mötte ett samlat motstånd från fotbollssverige. Supportrar menar att det var deras och fotbollsklubbarnas påtryckningar som föranledde dess nedläggning. Detta nederlag är vad vissa anser anledningen till att polisen gick ifrån den dialogbaserade kommunikationen. Istället gick de på offensiven och blev alltmer aggressiva mot supportrarna.

Villkorstrappan ligger nära i vårt minne, men än närmare hos polismyndigheten. Att det blev något av en PR-katastrof för en redan krisande myndighet är en underdrift – publiken satte tillsammans ner foten mot deras kollektiva bestraffningar. Sedan dess har polisens närvaro runt fotbollen ändrat karaktär (@ultraboys 8/9-2023).

...Men kanske är det inte så konstigt eftersom det finns en stark förmåga att organisera sig, som inte minst visade sig i samband med att byxorna drogs ned ordentligt på polismakten i

samband med deras totalt idiotiska "villkorstrappa" där de tvingades backa (@norrasta 22/9-2023).

Supportrarna identifierar här ett kausalt mönster i polismyndighetens agerande. Plötsligt behövde polisen organisera ett nytt offensivt vapen för att slå håll på den organiserade supporterkulturen. Det går att urskilja en stolthet i retoriken, att det var supporterkulturens starka kollektiva förmåga som visade polisens brister. Polismyndigheten blir synonymt med inkompetens, byxorna drogs ned på dem och de behövde byta strategi. Detta kan tolkas utifrån begreppet kabbalism. Retoriken uppvisar ett tankesätt där man vill konstruera bilden av oorganiserade och situationsbaserade händelser som planerade och en del av en större konspiration. Våldsamt agerande från polismän beskrivs som att det är del av en utarbetad strategi från polisen, en del av ett konspirerande om man så vill, för att knäcka den organiserade supporterkulturen. Vad denna retorik ser förbi är att våldsamma episoder från polisen kan vara situationsbaserade och behöver likställas med ordningsmakten som helhet. Precis som att supportrar ogillar och ironiserar bilden av dem själva som ett kollektiv av våldsamma huliganer tycks deras retorik peka på att polismyndigheten utgår från samma grunder.

Till sist, för att återkomma till artikeln som kolumnisten Peter Kadhammar (Aftonbladet 31/5-2023) skrev så konstaterades det att bilden av fotbollssupportrar som huliganer lever kvar. Den bilden underkänns i stort av supportrarna själva, som menar att de faller offer för ordningsmaktens övervåld. Detta som en konsekvens av utarbetade strategier, och inte enskilda poliser i stressiga situationer. Kritiker likt Kadhammar menar att supporterkulturen underblåser huliganernas våldsamerheter, att de således inte går att separera. Båda sidorna gör i grunden anspråket att det är den stora massan som möjliggör övergreppen. Dialogen har låst sig vid att den andra sidan är de riktiga folkdjävlarerna och Kadhammars text beskriver faktiskt detta aningslöst välnyanserat:

För skocken drog vidare till Tele2 Arena där några få individer, så säger man alltid, få individer, ställde till ett helvete och utsatte sina medmänniskor för fara. De få individerna är en myt. Det är den stora massan som gör de få kriminellas verksamhet möjlig.

7.5 Comunicado oficial. Från subversiv graffiti till kommunikéer

Det teoretiska ramverket diskuterar både Stanley Cohen och Dick Hebdige och deras forskning om subkulturer och subversiva grupper. Subkulturer, och aspekter av supporter-kulturen, tenderar att leka med bilder som målas upp av dem i media. Att supportrar anspelar på mediebilderna av de själva som våldsamma huliganer är ett vanligt tema. Mats Hellberg, som går under artistnamnet AIK-trubaduren, skriver ofta explicita låtar med AIK-tema. Han berättade han ville "ironisera mediebilderna av den hemska huliganen" (*AIK-Trubaduren, Med uppenbar känsla för ironi* TV8 2/5 2006). Denna explicita retorik ser vi även i inläggen som analyserats, exempelvis banderollen där supportrar beskriver en förhoppning att ett "äckligt polistryne ska sparkas in". En annan uppmärksam händelse var när AIKs supportrar presenterade en banderoll med texten "15 skott för att avrätta en förståndshandikappad, det behövs bara tre i era pannben". Detta riktade sig mot tre poliser som sköt ihjäl den förståndshandikappade Eric Torell 2018 och banderollen beskrevs som "oändligt smaklös" (Aftonbladet 7/10-2019). Dick Hebdige beskriver att subkulturer kan uttrycka subversivt motstånd mot samhället, likt graffiti på en fängelsevägg (Hebdige 1979; 3). Denna subversiva retorik i stil med Ebba Grön-aktiga "Skjut en snut" (1979) formuleringar kan dock vara kontraeffektiv om supportrarnas mål är att nå ut till en bredare publik.

Det finns alltså kvar inslag av det "smaklösa" eller explicita i supportrarnas retorik men i inläggen som analyserats syns ett skifte i kommunikationen externt. Det finns också en kontrast mellan de icke-medierade banderoller som presenteras, där hårdare retorik tillämpas, och de medierade inläggen på sociala medier. Inläggen är långa och strukturerade där supportergrupperna tydliggör sina argument, verklighetsuppfattningar och ståndpunkter. De är dessutom ofta signerade av en rad olika supportergrupper vilket understryker vikten av innehållet och tyngden av budskapet de vill förmedla. Detta är en intressant aspekt som till viss del belyser ett skifte i supportrarnas retorik. De vill framstå som organiserade mot en extern fiende. Målet med denna typ av inlägg är som Sofialäktaren uttrycker det i kommunikén "Stoppa polisens övervåld" att generera yttre press på myndigheten (5/9-2023). Inläggen presenterar supportrarna som något större än en sammanslutning av fotbollsentusiaster. Snarare framställs dem som en autonom organisation, en rörelse som delar ut uppmaningar och direktiv till andra supportrar. "Vi vill också uppmana er att

dokumentera eventuella övergrepp från polisens sida genom att filma vad som händer...
Sluta inte filma innan polisen gett sig av från platsen eller situationen lugnat ner sig!”
(@norrasta 2/9-2023). Dessa uppmaningar riktas även mot politiker och polismyndigheten,
där supportergrupperna ställer egna krav på hur myndigheten ska agera.

*Vi hoppas även att... Polisen slutar betrakta våra fotbollsmatcher som en övning... (Att)
Polisen börjar ta sina internutredningar om övervåld på allvar... (och) Att polisen
omfördelar resurser och återinför sin arbetsgrupp mot idrottsrelaterad brottslighet i syfte att
motverka bland annat korruption och matchfixning (Vi hoppas också att det händer något!
@bajenfans 21/10-2023).*

På en stor banderoll hängande på Friends Arenas långsida 2021 presenterar AIKs supportrar
en uppmaning till landets dåvarande politiker att agera mot polisens övervåld. Bilden på
banderollen läggs ut på Norra Stås instagramkonto och lyder: “Regeringen och ansvariga
ministrar sitter på makten att stoppa vansinnet. Amanda Lind, Mikael Damberg, Morgan
Johansson: Varför gör ni inget?” Detta följs upp av en längre text i inlägget där supportrarna
skriver: “Vi uppmanar alla att skriva under namninsamlingen mot villkorstrappan och att
fortsätta sätta press på politiker, journalister och andra makthavare” (@norrasta 6/10-2021).
Dessa inlägg vill nå ut till en bredare publik där de vill visa supportrarnas underminerade
position kontra polismakten. Genom att framhäva dem själva som offer kan de väcka sympati
från aktörer som kanske annars tar del av bilden av supportrar som “den hemska huliganen”.
Utöver det så tycks en strategi vara att konstruera bilden av att polisens övervåld, som nu
enligt dem bara drabbar fotbollssupportrar, kan komma att ha stor påverkan på resten av
samhället. “Att demokratiska rättsprinciper förbises, från de vars huvuduppgift är att försvara
just dessa, bör oroa fler än bara fotbollsrörelsen. Inser polismyndigheten allvaret i situationen
som man sett till att eskalera i hela landet?” (Ultraboys 8/9-2023). Det kan argumenteras för
att supportrarna tar på sig rollen som officiella språkrör för fotbollsrörelsen i stort. Att deras
kollektiva erfarenheter av övervåld ger dem rätten att tala för en bredare publik. De uppmanar
ministrar och sittande regering att aktivt ta ställning i konflikten och lägga sig i
polismyndighetens arbetssätt.

För att nå fram till ministrar och myndigheter krävs det också att innehållet är format på ett
sätt som mottagaren kan ta till sig. “Bekymrande nog har polisen i nuläget inte heller någon
tillsatt dialogpolis, vilket resulterar i att samtalet och meningsutbytet som hade kunnat

förhindra dessa situationer gås miste om.”(@bajenfans 8/9-2023). Språket påminner mer om det som en myndighet hade kunnat publicera, snarare än vad de liknar retoriken som hörs på fotbollsläktare. De är långa med en relativt komplicerad meningsbyggnad. Dessutom innehåller de önskemål om en återupprättad dialog med polisen i syfte att nå en konstruktiv diskussion med ansvariga myndigheter. “Klart är i alla fall att de aktuella fallen handlar om övervåld på en nivå att vad som föranlett situationerna inte spelar någon roll, inte minst till regelverk kring hur batonger och OC-spray (pepparspray) ska användas” (@sofialaktaren 5/9-2023). Att dessutom referera till regelverk om hur poliser får nyttja tillhyggen är också ett tecken på hur tonen är annorlunda online. Att en subkultur som vissa likställer med folkdjävlar uttryckligen söker kontakt med polisen, och påminner dem om deras egna reglemente är något som står ut. Supportrarna vill visa att de förmår att uttrycka sin subkulturella identitet på fler än ett sätt. De kan uttrycka sig med enklare, hårdare fraser och uppmaningar på läktaren, likt graffiti som sprejas på en vägg. De visas också en annan sida på sociala medier, i form av en digital, myndighetsanpassad “graffiti” med ett allvarligt budskap, från en samlad organisation.

8. Diskussion och slutsatser om svenska fotbollssupportrars retorik online

Denna uppsats har konstaterat att supportrarna kan använda sociala medier för att tydligt positionera sig mot ordningsmakten. *Folk Devils and Moral Panics* innehåller beskrivningar av både våldsamheter från ungdomarnas sida, liksom den skildrar övervåld från polismakten. Skillnaderna mellan de fallen och uppsatsens empiri är att sociala medier ger spelplanen helt nya förutsättningar. Genom att använda sig av mobiler och sociala medier kan medborgare dokumentera och framförallt sprida ett nytt narrativ, ett narrativ som annars hade behövt ta sig in i traditionell media för att få gehör. Ett intressant fynd är att det inte tycks finnas en så stor diskrepans mellan hur traditionella medier och supportrar sköter nyhetsrapporteringen. Stora medier anklagas för att måla en dystopisk och ensidig bild av den “hemska huliganen”. Vad som är slående är att supportrarnas egna kanaler målar upp samma bild, fast med polisen som den hemska huliganen. Alltså, om supportrarnas beskrivning av stora medier skulle stämma, så går de själva i samma fälla. De stora supportergruppernas användning av sociala medier tycks inte leda till att flera nya narrativ kommer till ytan, vilket man kan tro vid första anblick. Snarare ges ett gemensamt, lika ensidigt narrativ från supportrarna, som i sin tur ställs mot det traditionella narrativet.

Syftet med kommunikeyerna att nå ut med sin bild av verkligheten till övriga delar av samhället. Genom att organisera sig och, och via sociala medier ge en egen version, hoppas de få till en förändring i polismyndighetens agerande. Dessa inlägg får dessutom utrymme i de traditionella medierna, vilket kan innebära att spridningen når fler målgrupper än vad som varit fallet annars. Den symbios som Radmann (2015) menar har funnits mellan huliganer och traditionella medier får en ny skepnad. Istället för att skildra huliganismen från supportrar skildrar den polisens övervåld. Detta kan generera ytterligare press på politiker och polismyndigheten, vilket är supportrarnas mål. Vårt att notera är att de gamla medierna fortfarande skildrar supporterulturens negativa sidor. Nu ges dock utrymme för ytterligare ett narrativ. Retoriken som används tycks dock vara mer professionell i de inlägg som analyserats, särskilt i kontrast med tidigare retorik men också offline-kommunikation som banderoller på arenor. Detta skifte kan argumenteras vara mottagaranpassat för att nå fram på önskat vis. Detta benämner jag som en "mottagaranpassad digital graffiti", den innehåller de subversiva element som subkulturer generellt ger uttryck för, men med en seriösare ton. Supportrarna vänder på berättelsen om vem som är folkdjävel. Samma mönster som Cohen redogör för går att se i supportrarnas skildring av polisen. Polismyndigheten beskrivs som en aktör som provocerar fram våldsamheter med oskyldiga supportrar. Det beskrivs alltså som en medveten, strategisk vilja hos polisen att vara våldsam, detta som svar mot supportrarnas organiseringsförmåga. Detta tankesätt är en kabbalism som hjälper till att konstruera en fiende som ondsint kalkylerande, och förbiser den faktiska komplexiteten i debatten.

Med denna uppsats kan vi förstå hur supportrar positionerar sig mot polismyndigheten, och varför viss typ av retorik används. Det kan också säga något om subkulturers användning av sociala medier i stort. För det första visar slutsatserna att subkulturer kan använda sociala medier för att sprida sin egen bild av verkligheten, även om den är ensidig. Detta kan ses som ett sätt för subkulturer att motverka den negativa bild de upplever att traditionella medier ofta ger dem. För det andra visar slutsatserna att subkulturer ofta använder en konfrontativ retorik mot de aktörer som de anser sig vara utsatta för. Denna konfrontativa retorik kan ses som ett sätt för subkulturer att hävda sin egen identitet och att synliggöra de problem som de upplever. I och med det konstant rörliga medieklimatet finns det skäl att utforska detta ytterligare. Att exempelvis undersöka hur subkulturers medieanvändning påverkar relationen till andra samhällsgrupper eller samhällsopinion skulle ge en ännu djupare förståelse för fenomenet.

9. Referenslista

Cohen, Stanley (2002) *Folk devils and moral panics*, tredje upplagan, Routledge, Abingdon

Crawford, Garry & Lawrence, Stefan (2020) *Digital Football Cultures* (red.), Taylor & Francis Ltd, Abingdon

Ekström, Mats & Johansson, Bengt (2019) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap* (red), tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund

Flyvbjerg, Bent (2001) *Making Social Science Matter*, tredje upplagan, Cambridge University Press

Giulianotti, Richard, Hepworth, Mike & Bonney, Norman (1994) *Football, Violence & Social Identity*. Taylor & Francis Ltd

Hebdige, Dick (1979) *Subculture: The meaning of style*, första upplagan, Taylor and Francis Group

Jansson, Bo G (2002) *Världen i Berättelsen: Narratologi och berättarkonst i medieåldern*, andra upplagan, Högskolan Dalarna, Falun

Jens Elmelund Kjeldsen (2008) *Retorik idag: Introduktion till modern retorikteori*, första upplagan, Studentlitteratur, Lund

Karlén, Sara & Radmann, Aage (2023) 'Swedish supporter culture - restrictions, conflicts, resistance', *Soccer & Society*, 24(3), pp. 350–363

Mann, Steve (2003) *View of Sousveillance, inventing and using wearable computing devices for data collection in Surveillance environments* i *Surveillance and Society* Vol 3, Foucault and Panopticism revisited

Mann, Steve (2004) *Sousveillance: Inverse Surveillance in Multimedia Imaging* i *Proceedings of the 12th annual ACM international conference on Multimedia*

- McLeod, Saul (2023) *Social Identity Theory In Psychology (Tajfel & Turner, 1979)*
- Merriam, Sharan B, (1993) *Fallstudien som forskningsmetod, första upplagan*, Studentlitteratur, Lund
- Papacharissi, Zizi (2020) *Affective Publics: Solidarity and Distance* i Rohlinger, Deana A & Sobieraj, Sarah (red.) *The Oxford Handbook of Digital Media Sociology*, pp 61-75, Oxford
- Pearson, Geoffrey (1983) *Hooligan : a history of respectable fears*. Macmillan, London
- Poulton, Emma (2003) *I New Fans, New Flag, New England? Changing News Values in the English Press Coverage of World Cup 2002*
- Radmann, Aage (2015) *'Hit and tell: Swedish Hooligan Narratives'*, *Sport in Society*, 18(2), pp. 202-218
- Radmann, Aage (2012) *'The new media and hooliganism: constructing media identities', We love to hate each other*, pp. 171–189.
- Radmann, Aage (2014) *Huliganlandskapet. [:] medier, våld och maskuliniteter*. Idrottsvetenskap, Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö högskola (Malmö studies in sport sciences: 13)
- Rehling, Nicola (2011) *"It's About Belonging": Masculinity, Collectivity, and Community in British Hooligan Films*, *Journal of Popular Film and Television*, 39:4, 162-173,
- Schudson, Michael (1998) *The good citizen: A history of American Civil life*, Harvard University Press, Cambridge
- Sigrell, Anders (2020) *Fallasier som konstruktiva språkval: en perspektivistisk syn på möjliga argument* i Tommy Bruhn (red.) *Berättelser, retorik och medier*, pp 119-135, Lunds Universitet

Spaaij, Ramón (2011) *'Mindless thugs running riot? Mainstream, alternative and online media representations of football crowd violence'*, Media International Australia, (140), pp. 126-136.

Tsoukala, Anastassia (2006) *Constructing the threat in a Sports context: British press discourses on Football Hooliganism*

Zuckerman, Ethan (2014) *New Media, New Civics?* Policy and Intent 6(2), pp 151-168

Elektroniska resurser

Filmer

Dagens Nyheter (16/5-2019) *Polis till supporter: "Ska jag bryta fingret på dig?"*
<https://www.dn.se/sport/fotboll/polis-till-supporter-ska-jag-bryta-fingret-pa-dig/>
(Hämtdatum 2/12-2023)

Månsson, Oskar (6/10-2021) *Avslöjar: Kontroversiella ROG-enheten inblandad i Polisens konfrontation*, Fotboll Sthlm
<https://fotbollstholm.se/nyhet/kontroversiella-rog-enheten-inblandad-i-polisens-attack/>
(Hämtdatum 2/12-2023)

Svensson, Mattias, Dokumentär i TV8: Trubaduren (2/5-2006) *Med uppenbar känsla för ironi*, Youtube (uppladdad 9/10-2010)
<https://www.youtube.com/watch?v=3rMUhJZ3Ch4&t=77s>

Inlägg Instagram

Allmän Support: Var försiktig, Information gällande polisen 2/9-2023
<https://www.instagram.com/p/CwsgKVeIgQm/?hl=sv>

Allmän Support: *Information inför dagens derby* 24/9-2023
https://www.instagram.com/p/CxkRku6o6_W/?hl=sv

Bajen Fans: *Vi hoppas också att det händer något* 21/10-2023
https://www.instagram.com/p/CyqDJgjMcMH/?hl=sv&img_index=1

Bajen Fans: Stoppa övervåldet 8/9-2023

https://www.instagram.com/p/Cw7Xt1KtQye/?hl=sv&img_index=1

Norra Stå: *Stoppa polisens övervåld* 22/9-2023

https://www.instagram.com/p/CxfQM1rKY-3/?hl=sv&img_index=1

Norra Stå: *Vi backar! Från tidigare uppmaning* 23/9-2023

<https://www.instagram.com/p/Cxh71OUqHYn/?hl=sv>

Norra stå: En myndighet i kris del tusen 6/10-2021

https://www.instagram.com/p/Cs_MtSZq2DV/?img_index=1

Sofialäktaren: Stoppa polisens övervåld mot fotbollssupportrar! 5/9-2023

https://www.instagram.com/p/Cw0de1OtIOr/?hl=sv&img_index=1

Ultra boys: *Stoppa Polisens aggression innan det är försent* 8/9-2023

<https://www.instagram.com/p/Cw7IILFIEpq/?hl=sv>

Ultra Boys: Vi hoppas nästan (Banderoll) 28/10-2023

https://www.instagram.com/p/Cy9F1NUIE37/?hl=sv&img_index=1

Artiklar

Carlen, Linnea (2/9-2023) *Regeringen och fotbollssverige i möte efter skandalderbyt*, SVT

Nyheter

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/regeringen-och-fotbollssverige-i-mote-efter-skandalderbyt>

(Hämtdatum 1/12 2023)

Kadhammar, Peter (31/5-2023) *Fotbollskulturen är inte fin, den är skrämmande*, Aftonbladet

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/Q7Ob4A/aik-s-och-djurgardens-supportrar-ar-skrammande> (Hämtdatum 5/12-2023)

Månsson, Hugo; Andersson, Fredrik & Bohman, Per (31/3-2021) *Beskedet: Villkorstrappan försvinner*, Aftonbladet

<https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/OmzX1q/beskedet-villkorstrappan-forsvinne>
r (Hämtdatum 26/11-2023)

Månsson, Oskar (9/3-2022) *Efter skandalscenerna i Solna- ROG enheten läggs ned*, Fotboll
Sthlm

<https://fotbollstholm.se/nyhet/efter-skandalscenerna-i-solna-rog-enheten-laggs-ned/>
(Hämtdatum 25/11-2023)

Om *Villkorstrappan*

<https://raddasvenskfotboll.com/villkorstrappan> (Hämtdatum 28/11-2023)

Pettersson, Dann (20/10- 2023) *Finsk polis deltar i insats vid Stockholmsderby*,
Hufvudstadsbladet

<https://www.hbl.fi/artikel/da30edd7-7595-5b3d-a1eb-77f1b2005a48>
(Hämtdatum 29/11-2023)

Svensson, Johnny (5/12-2023) *Låt inte de onda krafterna på arenorna ta över*, Insändare i
Sydsvenskan

<https://www.sydsvenskan.se/2023-12-05/lat-inte-de-onda-krafterna-pa-arenorna-ta-over>
(Hämtdatum 7/12-2023)

Vighagen, Jesper & Åkesson, Lovisa (3/9-2023) *Stök på tunnelbanan inför fotbollsderbyt i
Stockholm*, Expressen

<https://www.expressen.se/nyheter/stok-pa-tunnelbanan--infor-fotbollsderbyt-/> (Hämtdatum
7/12-2023)

Bilder

Exponera Eventfoto: *Du Får Släppa*

<https://www.mostphotos.com/en-us/31700223/du-far-slappa>